

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

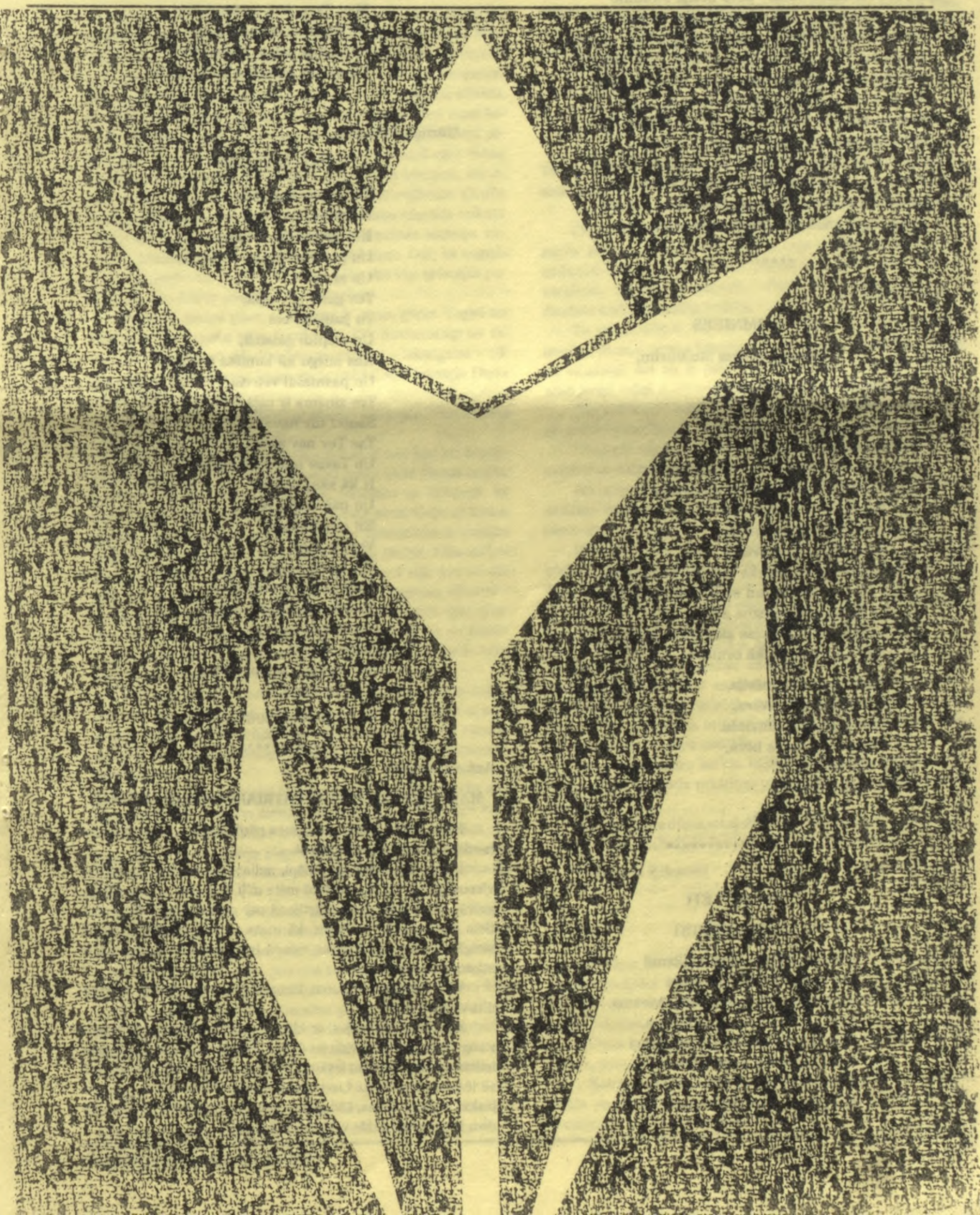
ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1996. GADA MAIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS Nr. 5. (566.)

FRAGMENTS

No poēmas "Rietumkursas valnī"

Zied kā madara, māršils, pipene, gundega blakus,
 Nemainot sevi nekad, vajag tautām tā augt.
 Cienāms cilvēks ir katrs, vēl jo vairāk ik tauta,
 Smalkjūtīgs tautiskums-pats skaistākais cilvēces zieds.
 Ļaut šim smaržīgam ziedam skaidram savvaļā ziedēt -
 Vēlme karstāka mums, cilvēcei pienākums cēls.
 Divtautu ģimenē divas valodas, tēvzemes divas,
 Samulsis gluži aug bērns - kuŗa tad īstenā tam?
 Šinī postošā laikā tēvzemē daudz šādu ainu
 Malmalās ieraudzīt var, dažiem tas liekas pat gods.
 Latvju jūtīgām sirdīm sāp tas pārāk un ļoti -
 Tie, kas jaukteņi dzimst, tiecas jau projam no mums.
 Tieši to svešinieks vēlas - savā lielajā straumē
 Mūsu nelielo vit, zūd tai mirdzums lai savs.
 Visos gadsimtos grūtos - desmit un vairākās audzēs -
 Latvju sudraba strauts pamazām duļķots vienmēr.
 Tagad visvairāk un straujāk - dažu paaudžu laikā
 Apklust var valoda tā, dainu kamols ko nes.
 Senprūšu liktenis tiešām mūs vai piemeklēs drīzi,
 Karsti jājautā mums, nevar sāpe šī rimt.
 Mana trisošā roka sniedzas pēc matpines tavas -
 Dzīves vija ir tā nākotnei, jauna kas draud.
 Ielīst no matpines sirdī jauna rītausmas jausma -
 Latvju vasara vēl nākotnē ārēs šais plauks!
 1965, Vaiņodē.

Modris Mednis

SAIMNIEKS

Veltījums Olafam Stumbrim.

Tu piedzimi tikai tāds nieks,
 savas mātes acuraugs un prieks.
 Tauriņus ķēri un zemes biti
 gluži tāpat kā visi citi.
 - Bet tad Tevi kaut kas divains dzima
 un nekad Tavā mūžā vairs nenorima.
 Tas bija Dzejnieks, kas dzima
 un ne tikai vairs tāds nieks,
 par kuŗu mātei vien prieks,
 bet Dzejnieks, Dzejnieks tāds kā Saimnieks.
 Auga raženas vārpas un smagi bira graudi,
 to visu krāsainos rakstos audi.
 Tu nezāles necieti dzejas skaidrajā tīrumā,
 ik pants Tev atklājās kā brīnumā.

Tavus graudus mērīja,
 Tavus graudus svēra,
 Tavus graudus latviešu
 dzejas apcirkņos bēra,

jo Tu biji kārtīgs
 savas dzejas druvās

Saimnieks.

Metimne

TRIOLETI

ZIED CERIŅI

Zied ceriņi un sirds ir liksma -
 Jau pilnos ziedos pavasars
 Un smaržas izskan dabas dziesma.
 Zied ceriņi un sirds ir liksma,
 Kad sirnos matus glāsta vēsma
 Un liego ziedu smaržīgs zars.
 Zied ceriņi un sirds ir liksma -
 Jau pilnos ziedos pavasars.

LIEPAS ZIED

Vai liepu ziedu smarža rēnā
 Ir mīļās mātes klusā balss
 No viņas saules bērīm ēnā?
 Vai liepu ziedu smarža rēnā
 Nāk visur līdzī glāstā lēnā
 Lai sāpes pārklāj sapnis palss...
 Vai liepu ziedu smarža rēnā
 Ir mīļās mātes klusā balss?

IEVA ZIED

Pār galvu baltās ievas zari
 Un saldās smaržas noslēpums -
 Vai rūgtās ogas nojaust vari?
 Pār galvu baltās ievas zari
 Man līkst, kad izkaŗoti kaŗi
 Un izpildīts ir pienākums.
 Pār galvu baltās ievas zari
 Un saldās smaržas noslēpums.

Mārtiņš Štaubers

KĀDS PRIEKŠ

Tu pretim man nāc
 No pasaules tāles,
 Kur galaksijas tiekas
 Un planētas riņķo ap sauli,
 Un smaidi.
 Tev gaita ir viegla,
 Tu jaunāka esi
 Un atspīdi gaismā,
 Kas mirgo kā komēta tvirta,
 Un pasmaidī vēlreiz.
 Tev zināms ir ceļš,
 Šaubu tur nav -
 Tas Tev nav svešs,
 Un Tavas mīlestības glāsts
 It kā skaŗ mani,
 Un pār manu vaigu
 Rit asara salda.
 Viņš ir Tevi
 Un Tu ar mani.
 Tavš mūžs ir piepildīts,
 Kamēr manējais turpinās
 Tepat virs zemes.
 Kāds prieks -
 Tu un Viņš, mūsu Dievs,
 Esat ar mani!

Lieldienu ritā, 1996. gada 7. aprīli.

Antons Staudžs

MAIJA VAKARI TOREIZ PATRIARCHĀLAJĀ LATGALE

Kāds prieks, kāds svētlaiimes pārdzīvojums bija toreiz cie-
 moties vectēva mājās Kūkojos!

Mātes tēvs mani ņem klēpī, mīlina, sveiŗ gaisā. Es smejos
 vienos laimes smieklos. Vecā māte mīļi, mīļi man glāsta vaigus,
 galvu... Es stāstu vienā stāstīšanā par ceļā no Viļāniem redzē-
 tiem gaŗāmgājējiem, stāstu, kā mans jaunākais brālītis mācās
 staigāt, kā viņš savā bērna valodā izrunā dažus vārdus, un tā
 stāstu vēl un vēl.

Vecā māte, smaidīdama, klausās. Esmu te vienmēr mīļi gai-
 dīts viesis.

Kūkoju ciema mājas, ar klātu maziem dārziņiem, ir blakus
 viena otrai. Pa ciema vidu iet ūlnīca. Pavasari ūlnīcas abas malas
 ietītas ar smaržojošām ievām, ceriņiem, ābelēm. Ciema otrā pu-
 sē lēzaini nolaiŗas uz Lizerta purva pusi. Vārdu sakot, tas ir ti-
 pisks Latgales ciems, kādu vairs nav, bet kuŗu bālie apraksti šo-
 dien ir atrodami dažās vēstures grāmatās.

- Atkal takses pieliktas, viņš skābi minēja sievai.

- Izpeļņa iet uz leju; dzīve paliek dārgāka. Tāds nebeidzams posts vien ir!

- Tev jau nav profesijas. Visi tevi stumda un grūsta. Skābais ar katru mirkli kļuva skābāks.

- Man nav profesijas tāpēc, ka, tikko apprecējāties, bija jāiet darbā. Pa kuŗu laiku tad lai mācās? Tā skābi runāja Skābais. Viņš bija skābs par visu, kas notika pasaulē:

- Kā Latvija var būt brīva, ja tur vēl tik daudz krievu bāžu, pilna krievu armijas. Tie krievi tur par daudz, no tiem ir jātiek vajā, jo citādi nekāda brīvība nevar iznākt.

- Kanada jau bija ciešama, kad atbraucām, bet tagad pilna ar nēģeriem un āziātiem. Viss iet uz leju, zeme parādos līdz ausim. Te vairs nekas labs nevar iznākt.

- Un tie krievi ar Jelcinu jau galīgi nezina, kas darāms. Pēc 70 gadiem zem komūnisma tiem visiem smadzenes izmazgātas. Nevieni neprot un negrib strādāt.

- Un Jugoslāvijā tagad viens ēd otru. Tā zeme ir pazudusi galīgi. Vēl kāds gads un visi būs beigtī. Tie jau ir mežoņi, ne cilvēki.

- Nu, vai neiesim uz 18. novembra aktu? ieprasījās sieva.

- Tie akti man līdz kaklam. Viens gudri runā, maļ tos pašus salmus. Safrizētas sievas ar saskrullētiem matiem pasniedz maizītes un lej kafiju. Skābais runāja kā no grāmatas.

- Vai tev vispār vēl dzīvē kas liekas labs? Sieva bija sašutusi.

Skābais tieši neatbildēja, bet piebilda:

- Piens saskābis, ledusskapis vairs nedarbojās, nu būs rūgušpiens. Tu varēsi vārit skābputru. Jeb vai tu negribi skābeņu zupu? Sieva Milda arī bija kļuvusi skāba.

- Kur palikuši skābie gurķi? jautāja Skābais, tos neatradis.

- Skābie gurķi ir turpat, kur skābie kāposti. Apēsti. Vakar pats apēdi vakariņās.

- Kāpēc tu pati vairāk neskābē?

- Tu pats esi saskābis kā izkurtējis gurķis! Bet Skābais tikai saknieba lūpas un no maizes kastes sev sameklēja saldskābmaizes šķēli.

- Vai tad tu nevēlies brokastis olas?

Skābais bija pārāk saskābis, lai ēstu olas.

- Es gribu skābos gurķus, gribu uz savas sviestmaizes.

- Nu, tad skābē pats, pats savā sulā. Sieva bija nikna.

Pie durvim kāds zvanīja, un Skābais atvēra durvis.

- Vai jūs esat Nikolajs Skabē, jautāja policists uniformā.

- Mans vārds ir Skābais un nevis Skabē, izlaboja Skābais.

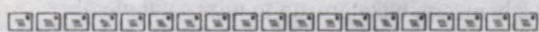
- Kāds ir nozadzis jūsu auto un to sadauzījis galīgi. Vainīgie vēl nav atrasti. Skābais sāka vaimanāt. Pat policija viņam piegādā skābas ziņas. Viss tā saskābis, ka viņš pat nevar parunāt.

- To auto pievākt ir jūsu atbildība, aizrādīja policists.

- Es tev braukšu līdz, sieva gribēja palīdzēt.

- Ar ko tad tu brauksi? Ar ikšķi? Skābais vaidēja.

Šī bija viena no skābākajām dienām Skābā dzīvē. □

Valters Sičevs

NEKUSTĀMĀ ĪPAŠUMA TIRGUS LATVIJĀ

Turpinājums

3. 1. Pirkšana un pārdošana.

Lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju dzīvo uz nabadzības sliekšņa. Privātipašnieki nav izņēmums. It īpaši jaunizceptie zemes un namu saimnieki, kuŗiem īpašums tika atdots denacionalizācijas procesa rezultātā. Ja īpašnieki nonākuši finansiālās grūtībās un nevēlas paturēt savu īpašumu, bet ātri tikt pie brīviem naudas līdzekļiem, tad nekas cits neatliek kā īpašumu pārdot. Tas patiesi ir vieglākais naudas ieguves veids no teorētiskās puses. Latvijā ar praksi ir drusku savādāk. Atšķirībā ir vainojami paši īpašnieki. Īpaši viņu vidū izceļas Rīgas namu saimnieki.

Īpašnieki augstu vērtē savu mantu, bet šīs mantas novērtējums neatbilst reālajai tirgus situācijai. Latvijas nekustāmā īpašuma tirgus ir ar diezgan lielām cenu svārstībām. 3 gadu laikā nekustāmā īpašuma cenas bija gan kāpušas, gan kritušas, pie tam šīs svārstības bija diezgan iespaidīgas. Kāpēc?

Pirms 2 - 3 gadiem bija viegli nopelnīt uz cenu starpību dažādos reģionos, valūtas operācijām un citiem ātriem kapitāla apgrozījuma veidiem. Procentu likmes sasniedza 150% gadā.

Brīvos līdzekļus kompānijas centās ieguldīt objektos, kuŗu vērtībai ar laiku bija paredzēta celšanās. Tā rezultātā izveidojās pieprasījums pēc nekustāmā īpašuma objektiem, it īpaši uz labiem objektiem, kādi arī bija un ir Rīgas centra nami. Tagad, kad daudz firmu atrodas finansiālās grūtībās, apturējusi savu darbību ne viena vien komercbanka, nopirktie objekti tiek piedāvāti pārdošanai. Tā rezultātā ir stipri samazinājies pieprasījums un pieaudzis piedāvājums. Cilvēkiem, kas neseko šiem procesiem līdz, ir savlaicīgi grūti saprast, ka pārdošanai piedāvātā īpašuma cena ir stipri virs objekta tirgus vērtības, neskatoties uz to, ka kaimiņš pirms 6 mēnešiem sliktāku objektu ir pārdevis dārgāk.

Ir vēl viena nianse, kas būtu jāievēro. Tie cilvēki, kuŗiem īpašums ir viegli ticis, tikpat viegli gatavi no tā šķirties. Turpretim tie iedzīvotāji, kam īpašums nācis mantojumā no senčiem, kuŗiem tas bija iztikas avots vai arī sūrā darbā nopelnīts, vienmēr liksies, ka viņi savu īpašumu ir novērtējuši par zemu.

Autoram izdevās sastapt namīpašnieci, kuŗa viena no pirmajām Rīgā atguva nacionalizēto namu Kr. Barona un Brīvības ielas stūrī. Uzreiz pēc nama atgūšanas pircējs viņai piedāvāja ASV \$ 400.000. Saimniecei tas likās drusku par maz. Viņa vēlējas 450.000. 1994. g. vasarā viņa bija gatava no nama šķirties par 100.000-150.000 ASV dolāriem. Arī tas pie pastāvošās tirgus situācijas ir par augstu. Nams vienkārši nevienam nav vajadzīgs.

Tāda situācija ir visā valstī. Nevienam nekas nav vajadzīgs. It nekas, ar dažiem izņēmumiem, kuŗus autors minēs vēlāk. Ieguldītāju (investoru) pasivitātei ir vairāki faktori:

- brīvu finanču (līdzekļu) trūkums;
- ierobežojumi valsts likumdošanā;
- neskaidrības tautsaimniecības nozaru attīstības perspektīvās.

Zūdot pieprasījumam nopirkt kādu nekustama īpašuma objektu, zaudējumus cieš firmas, kas bija specializējušās tikai uz pirkšanu un pārdošanu, kaut arī viens darījums nelielai firmai ļauj noturēties virs bankrota robežas, tomēr šaura specializācija Latvijas nekustamā īpašuma tirgū ir diezgan riskanta.

Viena no nedaudzajām tautsaimniecības nozarēm, kur ieguldītāji (investori) izrāda patiesu interesi ir enerģētika. Enerģētika valstī balsta faktiski visu. Ja nebūs enerģijas, viss stāvēs, stāvēs rūpnīcas, transports, nedarbosies sakaru sistēmas. Degvielas deficīts 90. g. sākumā to labi pierādīja. Kādi tad objekti izraisa firmu interesi? Tie ir:

- jau uzbūvētie valsts enerģētiskā kompleksa objekti;
- zemes gabali, kur iespējams šos objektus uzbūvēt.

Ja pirmie var tikt iegūti privatizācijas rezultātā, tad zemes gabalus vēlams iegādāties pie privātipašniekiem vai arī tos nomāt. Par viena vai otra soļa lietderību ir jālemj katrā gadījumā individuāli. Ļoti svarīgi, kas ir zemes īpašnieks.

3.2. Objektu noma.

Noma ir lietošanas tiesību nodošana kādai citai personai uz noteiktu laika periodu.

Nekustamā īpašuma objektiem ir dažādas iznomāšanas iespējas. Viss ir atkarīgs no potenciālo nomnieku skaita. Vismazākais potenciālo nomnieku skaits ir zemei. Nomai ir laicīgs raksturs, bet iznomāt zemi, lai vēlāk uz tās uzbūvētu savrūpmāju ir ļoti nepopulārs variants, ja pat zeme tiek iznomāta uz ilgāku laika posmu; problēmas var nākotnē rasties nomnieku tiesību pārņēmējiem. Tādēļ reāli iznomāti tikai tie neapbūvētie zemes gabali, kuŗu izmantošana nav paredzēta ilgāk par 25 gadiem.

Ar ēkāmu situācija ir citāda. Latvijā uz 1994. g. 1. janvāri bija 7388 veikali, kuŗu kopējā tirdzniecības platība sastādīja 930,5 tūkst. kv. m. [8;28-29]. Pilsētās ir grūti atrast veikalus, kuŗi nemaksā nomas maksu par izmantojamajām telpām, jo veikalu īpašniekiem nav tik daudz brīvo līdzekļu, lai nopirktu veikala telpas. Pie tam šeit ir tāds nopietns šķērslis kā veikalu izvietojums. Latvijā nav daudz atsevišķu tirdzniecības centru, kuŗi atrastos ēkās, kas paredzētas tieši tirdzniecības vajadzībām. Veikali parasti atrodas tikai namu pirmajos stāvos, bet pārējos ir izvietotas administratīvās telpas vai dzīvokļi. Pārdot īpašuma daļu nevienam nevēlas, jo vēlāk radīsies grūtības ar atlikušās daļas realizāciju. Telpu noma tirdzniecības uzņēmumiem ir viena no ienesīgākajiem telpu izmantošanas iespējām. Ar to ļoti labi papildina savu budžetu pilsētu pašvaldības, jo viņu pārvaldē ir veikalu telpas, kuŗas netika denacionalizētas vai ir uzceltas pēcķaŗa periodā.

Kā autors jau minēja, veikaliem ir noderīgi tikai pirmie stāvi. Pārējās brīvās telpas namu īpašnieki cenšas iznomāt privātfirmu kantoņu (ofisu) iekārtošanai. Šajā tirgus gaisotnē (biznesa sfērā) privātajiem namīpašniekiem spēcīgi konkurenti ir valsts uzņēmumi, kuŗu rīcībā bija palikuši lieli administratīvie korpusi, kas ir vairāk pielāgoti biroju un pārstāvniecību iekārtošanai nekā pirmskaŗa periodā būvētie nami. Ja pirmskaŗa namos dažreiz ir jāveic nopietna telpu pārbūve un iekārtošana, tad uzņēmumi piedāvā telpas, kuŗām nepieciešams tikai kosmētiskais remonts.

Neskatoties uz to, Rīgas centrā pastāv pieprasījums pēc labām telpām. Tam ir divi apstākļi:

- ne visi pilsētas nami ir derīgi kantoņu ierīkošanai gan pēc tehniskā stāvokļa, gan pēc to novietojuma;

- telpas sākumā ir jāatbrīvo no to iepriekšējiem īrniekiem.

Kādā tad veidā notika nevēlamo īrnieku izmitināšana?

3.3. Dzīvokļu apmaiņa un īre.

Lai izmitinātu īrniekus, namu īpašnieki bija spiesti pirkt viņiem jaunus dzīvokļus. Latvijā bija nopērkami 3 veidu dzīvokļi:

- privātajos namos;

- kooperatīvie dzīvokļi;

- valsts dzīvokļi.

Privātipašnieku dzīvokļu piedāvājums bija minimāls, cenas bija augstas, dzīvokļu platība parasti bija virs 60 kv. m., un tādas platības apkuri īrnieks parasti nespēja apmaksāt. Reti kuŗš īrnieks vienreiz jau sadūries ar privātipašnieku vēlējās vēlreiz dzīvot privātā namā, jo:

- privātipašnieks centās no īrnieka izspiest pēc iespējas lielāku samaksu par ieņemamo dzīvokli;

- privātipašnieks necieš parādniekus;

- īres līguma termiņi varēja būt līdz vienam gadam un ne vienmēr bija garantijas, ka tie tiks pagarināti;

- pastāvēja liela iespēja, ka dzīvoklis vai viss nams kopumā tiks pārdots citai personai, kuŗa var mainīt savu attieksmi pret īrnieku.

Kooperatīvo dzīvokļu piedāvājums bija neliels un arī cenas uz šiem dzīvokļiem bija augstākas nekā uz valsts dzīvokļiem.

Visizdevīgāk īrnieku izmitināšanai bija iegādāties valsts dzīvokļus vai uzņēmumu bilancē esošajos namos (ieskaitot Padomju armijas namos).

Lai varētu pārdošanai piedāvāt precī, tai ir jābūt cilvēku rīcībā un jāpastāv vajadzībai to pārdot. Dzīvokļu piedāvājums nebūtu izveidojies tik liels, ja -

- katra ģimene dzīvotu savā atsevišķā dzīvoklī;

- nebūtu lielas emigrantu plūsmas no Latvijas;

- ekonomisko reformu rezultātā nekļūtu dārgāki komunālie pakalpojumi.

Padomju laikos cilvēki, veicot dažādas atļautas un pretlikumīgas operācijas, centās pēc iespējas uzlabot savas dzīves apstākļus. Tika reģistrētas fiktīvas laulības un šķiršanās, lai tikai tiktu pie jauna dzīvokļa. Tā rezultātā izveidojās situācija, ka dažām ģimenēm bija nevis viens, bet divi dzīvokļi - viens vīram, otrs - sievai. Nākotnē bija paredzēts vienu atstāt bērniem, otru sev, jo valstī pastāvēja hronisks dzīvokļu trūkums. Cilvēki stāvēja rindā uz valsts dzīvokli gadiem. Līdzīga situācija bija ar kooperatīvajiem dzīvokļiem.

Mainoties Latvijas valdības politikai un izirstot PSRS, daudzi cittautieši un Krievijas armija atstāja valsti, bet dzīvokli līdzī pašņemt nav iespējams. Valsts piedāvātā kompensācija par atstājamo apdzīvojamo platību bija ievērojami mazāka par dzīvokļa tirgus cenu. Reti kuŗš aizbraucējs atstāja savu dzīvokli valstij. Dzīvokļi tika vienkārši pārdoti. Daudzām tām ģimenēm, kuŗas nevēlējās aizbraukt, bet kuŗām piederēja vairāki dzīvokļi, radās grūtības to uzturēšanā. Maksa par apkuri un silto ūdeni strauji pieauga.

No otras puses dzīvokļu gribētāju skaits bija pietiekami liels. Pieprasījumu veidoja šādi galvenie faktori:

- brīvie naudas līdzekļi to cilvēku rīcībā, kuŗiem bija diezgan slikti dzīves apstākļi;

- īrnieku izmitināšana no privātajiem namīpašumiem.

Rezultātā izveidojās liels valsts dzīvokļu tirgus, kuŗā aktīvi iesaistījās daudzi starpnieki. Rīgā to skaits pārsniedz 100. Tie bija gan patstāvīgi darbojošās privātpersonas, gan sīkas privātas firmas, kas bija spējīgas tikai piedāvāt dzīvokļus, bet neveica pilnu dokumentālo izkārtojumu (noformēšanu). Uz pirkstiem ir

skaitāmas tās kompānijas, kuŗas dzīvokļu tirgum bija atlasījušas nepieciešamos kadrus un bija spējīgas atrisināt faktisku jebkuŗu jautājumu šajā jomā.

Kādā veidā tika veikta dzīvokļu tirdzniecība? Tā bāzējās uz vienu normatīvo aktu Latvijas Republikas Ministru Padomes 1993. g. 1. jūlija lēmumu Nr. 342 "Par dzīvojamo telpu apmaiņas noteikumiem". Tas nozīmē, ka tika veiktas fiktīvas dzīvokļu apmaiņas, kuŗas notika pēc sekojoša scēnārija:

- īpašnieks atrod potenciālo dzīvokļa pārdevēju;

- tiek dokumentāli nokārtota dzīvokļa apmaiņa;

- dzīvokļu īrnieki tiek pierakstīti jaunajās dzīves vietās;

- pārdevējs izrakstās no īpašniekz nama un dzīvoklis ir atbrīvots.

Pie tam namīpašnieki izdevumus uz iedzīvotāju izmitināšanu varēja oficiāli norakstīt caur savu grāmatvedību kā kompensāciju par atbrīvojamo dzīvojamo platību.

Kādēļ tad šajā procesā iesaistījās tik daudz starpnieku? Darījuma juridiskā puse arī nebija sarežģīta. Bija nepieciešami sekojošie dokumenti:

- iesniegums uz veidlapas "iesniegums-izziņa"(ar izīrētāja piekrišanu);

- dzīvokļa plāns un

- visu ģimenes locekļu pases vai tām pielīdzināti personas dokumenti.

Grūtības sagādāja jautājuma praktiska risināšana. Izīrētāja piekrišanas saņemšana varēja aizņemt mēnesi, jo tās bija valsts instīrūcijas. Tieši risināmo jautājumu ātrums bija galvenais starpnieku peļņas avots. Prakse pierādīja, ka dzīvokļu apmaiņu profesionāls dzīvokļu maklers varēja veikt 3 dienu laikā.

Pašvaldības, redzot, ka viņām garām aiziet lieli naudas līdzekļi, centās šo procesu ņemt savā pārziņā, bet bija jau par vēlu. Lielākais darījumu apjoms ar valsts dzīvokļiem bija tieši pirms Krievijas armijas aiziešanas termiņa beigām. Tagad dzīvokļu tirgū ir tāda pati situācija kā nekustamā īpašuma tirgū kopumā, jo pieprasījums ir samazinājies un fiktīvas apmaiņas veikt ir ļoti sarežģīti un to veikšana izpildītājus var novest līdz kriminālatbildībai.

Protams, dzīvokļus var iegūt ne tikai tos pērkot, bet arī noslēdzot īres līgumus ar namīpašniekiem. Privātajos namīpašumos īres maksa tiek prasīta augstāka par valdības noteikto maksimumu. Sakarā ar lielo dzīvokļu trūkumu jaunie īrnieki ir spiesti maksāt tādu cenu.

3.4. Īpašuma pārvaldīšana.

Spektrs, kādā veidā var izmantot īpašumus, ir ļoti liels. Brīvās telpas ir iespējams iznomāt komercstruktūrām - veikaliem, kantoņiem, darbnīcām, noliktavām. Tas ir izdevīgi namiem, kas atrodas centrā. Pēc telpām šeit ir liels pieprasījums. Citus namos vajadzētu aktīvāk iesaistīt dzīvokļu tirgū. Neizpārdodot noma dzīvokļus, bet gan tikai īres tiesības uz tiem jeb slēgt īres līgumus ar augstāku īres maksu nekā dotajā momentā ir valdības noteiktais īres maksas maksimums. Vienīgais lielais klupšanas akmens aktīvai iesaistīšanai dzīvokļu tirgū ir tiesu lēnā darbība. Ja jautājumu par izlikšanu no dzīvokļa sakarā ar īres līguma nepildīšanu tiesas izskatītu vēlākais 3 mēnešu laikā, situācija manāmi uzlabotos. Valsts iestādes jau sākušas veidot dzīvojamo fondu, uz kuriem pārvietot nemaksātājus, tomēr ar valsts instītūcijām raksturīgo lēnumu. Privātipašnieki to izveidotu ātrāk, bet viņi nav spējīgi un tiesīgi bez tiesas lēmuma pārvietot uz šo fondu īrniekus.

Daudzi īpašnieki to nevēlas darīt. Viņiem vartētu ieteikt pārvaldnieku Personu, kas nodarbošies ar visiem saimnieciskajiem, administratīvajiem un citiem jautājumiem, kas var skart īpašumu. Pārvaldniekus var iedalīt 3 kategorijās:

- valsts namu pārvaldes;

- fiziskās personas (draugi, to ieteiktas paziņas, firmu piedāvātī);

- privātfirmas.

Apskatisim to perspektīvas tādā pašā secībā.

Valsts namu pārvaldes pārvalda pašvaldībām (municipalitātēm) piederošus namos, pie reizes ir arī mieru apsaimniekot namos, kuŗus tām piedāvā namīpašnieki. Šīm namu pārvaldēm tiek piedāvāti nami, kuŗiem to īpašnieki nevēlas mainīt pašreizējo statusu. Jo valsts namu pārvaldes, kā gandrīz katra valsts struktūra ir pierādījušas savu nespēju kvalitatīvi veikt uzdoto darbu. Tam pamatā ir viens iemesls - personīgā neieinteresētība.

Ipašnieki, kuŗi nevēlas uzticēties svešām personām, savas tiesības var nodot personīgi pazīstamiem cilvēkiem. Šis variants ir labāks par pirmo, bet tam arī ir savi trūkumi:

- kadri nav profesionāli sagatavoti;
- ja veicamā darba apjoms nav liels, tad visa ires maksa var aiziet pārvaldnieka uzturēšanai;
- apgrozāmo līdzekļu trūkums.

Tādēļ tuvākajā laikā tie namīpašnieki, kuŗi vēlēšies ieviest pārvaldnieka institūtu, centīsies pievērsties privātajām firmām, kuŗas var piedāvāt:

- profesionāli sagatavotus kadrus, ar pieredzi šajā darbā;
- augstu veicamā darba kvalitāti;
- izstrādātu objekta saimniecības (biznesa) plānu;
- savus finanču līdzekļus, kuŗus iespējams ieguldīt kopēju projektu realizēšanai. Viss būs atkarīgs no pārvaldišanas līguma nosacījumiem. Labs paraugs ir firma "Interbaltija-Alfa", kuŗa tieši specializējas īpašumu apsaimniekošanā. Apstākļos, kad nekustamā īpašuma tirgū ir panīkums un ieguldījumu trūkums, pēc autora domām, nodot namu citas personas pārvaldišanā ir labākais variants.

Secinājumi un priekšlikumi.

Vispārēji apskatot radušos situāciju, var secināt, ka:

- Latvijā ir veiktas nepieciešamās reformas, lai nekustamā īpašuma tirgus struktūra sāktu veidoties, kas ir nepietiekami, jo nav pilnīga nodrošinājuma tās tālākai attīstībai.
- nekustamā īpašuma saimnieks Latvijas Republikā ir atstāts pats ar savām problēmām, jo valsts pārvaldes institūcijas uzskata, ka likumdošanas bāzi ir izveidojušas un vairāk viņām nav nekādas vajadzības iejaukties. Šeit viņām ir tikai daļēja taisnība. Likumi ir pieņemti, bet to izpildes kontroles aparāts - tiesu vara nedarbojas.

- īpašumi 50 padomju gadu laikā ir nolaisti un atrodas sliktā stāvoklī.

- denacionalizēto īpašumu īpašniekiem un citiem objektu saimniekiem nav kapitāla, ko varētu ieguldīt īpašuma attīstībā un remontā.

- daudzu uzņēmumu monopolstāvoklis pakalpojumu sniegšanā stipri apgrūrina īpašuma apsaimniekošanu.

Privātajam sektoram jārisina samilzušās problēmas pašiem. Viņiem vajadzētu:

- censties panākt izpildvaras un tiesu varas kvalitatīvu darbību.
- jābūt stingrākai nostājai pret īpašuma īrniekiem un nomniekiem.
- veidot alternatīvus komunālo pakalpojumu dienestus.
- necensties visus jautājumus atrisināt pašiem, bet iespēju robežās izmantot kvalificētu speciālistu pakalpojumus.
- apvienoties organizācijās, kuŗu eksistencē to biedri būtu materiāli ieinteresēti.
- aktīvi jāiesaistās cīņā par papildus līdzekļiem un ieguldījumiem.

Pilnīgi neatkarīgi no tā, kuŗš dominēs nekustamā īpašuma tirgū - valsts vai privātās kompānijas, zemnieki vai pilsētnieki, tiem būs nepieciešams kapitāls ar ko atjaunot, celt no jauna un uzturēt namus, tirdzniecības centrus, rūpniecības korpusus. Jo praktiski neviens objekts sākuma stādijā uzreiz neatmaksājas un līdzekļi no apgrozības tiek uz laiku izņemti.

Īpašniekiem ir jācenšas piesaistīt papildus finanču līdzekļus no visiem iespējamiem avotiem:

- iedzīvotājiem;
- valsts;
- privātfirmām;
- kredītiestādēm.

Izstrādājot mehānismu, kā šie līdzekļi aizies tieši paredzētajiem mērķiem un netiks novirzīti uz citiem objektiem. Tas veicinātu ieguldītāju interesi un pats objekts kļūtu vērtīgāks kā kredīta garants.

Dotajā momentā valsts nekustamā īpašuma tirgū var ietekmēt tikai ar administratīvām metodēm, jo tai trūkst līdzekļu, lai izmantotu savas pirkuma tiesības vai arī veikt lielus ieguldījumus valsts objektu attīstībai, nemaz nerunājot par privāto sektoru.

Privatizācijas rezultātā valstij nevajadzētu pilnīgi visus namus nodot privātās rokās. Valstij vēlāk būs lieki izdevumi ministriju, departamentu un citu valsts iestāžu izvietojumam. Tāpat

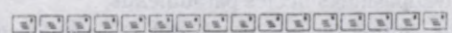
valstij nav līdzekļu dzīvojamā fonda attīstībai, bet nopirkt uzceltu namu tagad ir izdevīgāk, nekā celt jaunu. Tomēr ir jāpabeidz jau uzsāktie objekti, citādi ieguldītie līdzekļi būs veltīgi. Otrā iespēja ir pārdot aizsāktos objektus par cenām, kas ir zemākas par to reālo vērtību.

Autors uzskata, ka valstij jācenšas aktīvāk apsaimniekot pilsētas namus, līdzīgi kā to dara Nira fonds, Interbaltija-Alfa utml. Protams, abās nosauktajās firmās ir valsts kapitāls, bet tas nenes valstij ienākumus. Valstij ir jāpārdomā ierēdņu darba apmaksā, lai tie būtu ieinteresēti strādāt valsts labā, bet ne tikai uz savu kabatu. Valsts nedrīkst aizlaist postā savus īpašumus, jo nekustamajam īpašumam vienmēr ir bijusi vērtība, it īpaši ģeogrāfiski izdevīgā vietā.

Galvenais nosacījums stabila nekustamā īpašuma tirgus pastāvēšanai ir stabilitāte valsts veidotajā politikā pilnīgi visos virzienos, kuŗi garantē īpašuma neaizskaramību un neierobežoto kapitāla ieplūšanu nacionālsistisku apsvērumu dēļ. Privātās kompānijas cenšas to nodrošināt, izdarot spiedienu gan uz valdību, gan uz parlamentu. Diemžēl, šis spiediens darbojas tikai dažu indivīdu interesēs, nevis visas sabiedrības kopumā.

Saeimai un valdībai ir jāizklāsta sava nostāja jautājumā - kādu viņi vēlas redzēt nekustamā īpašuma tirgū Latvijā. Puslīgālu, ienākumus slēpjošu, ar nekvalificētu pārvaldes aparātu un korumpētību no valsts ierēdņu puses, kas orientējas nevis uz ekonomijas teoriju, bet uz partijas platformu un savu kabatu, jeb plaukstošu, ar lielu apgrozījumu sakoptiem namiem un attīstītu struktūru. Valsts ar likumdošanas palīdzību var regulēt pilnīgi visus procesus. Nepieciešama tikai vēlēšanās to izdarīt. □

♦ Autors ir ieguvis savu bakalaura grādu. Red.

Dace Aperāne

MŪZIKAS NOMETNE OGRĒ

Otrā Starptautiskā jauno mūziķu radošā nometne - kursi notiks laikā no 1996. g. 30. jūnijam līdz 7. jūlijam, Ogrē, Latvijā. To organizē darba grupa, kuŗas sastāvā strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas skolu centra, Raiņa Literātūras un mākslas vēstures muzeja Mūzikas nodaļas, Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijas, Latviešu Jaunatnes Dziesmu svētku padomes Kanadā, Ogres mūzikas skolas, Ogres pašvaldības un rajona Kultūras nodaļas darbinieki.

Nometnē var piedalīties jaunie mūziķi no Latvijas un citām valstīm. Aicināti pieteikties mūzikas koledžu audzēņi, mūzikas augstskolu studenti, jaunie skolotāji un pasniedzēji, kā arī citi jaunie mūziķi un mūzikas interesenti. Kopējais dalībnieku skaits - ap 80 cilvēkiem, tai skaitā 30 vokālo un 30 instrumentālo ansambļu dalībniekiem, 20 pianistiem un komponistiem. Kopumā pārstāvētas šādas specialitātes: klavieres, vijole, čells, pūšamie instrumenti, vokālie un instrumentālie ansambļi. Ja pieteiksies vairāk dalībnieku, kā nometne varēs uzņemt, notiks konkurss.

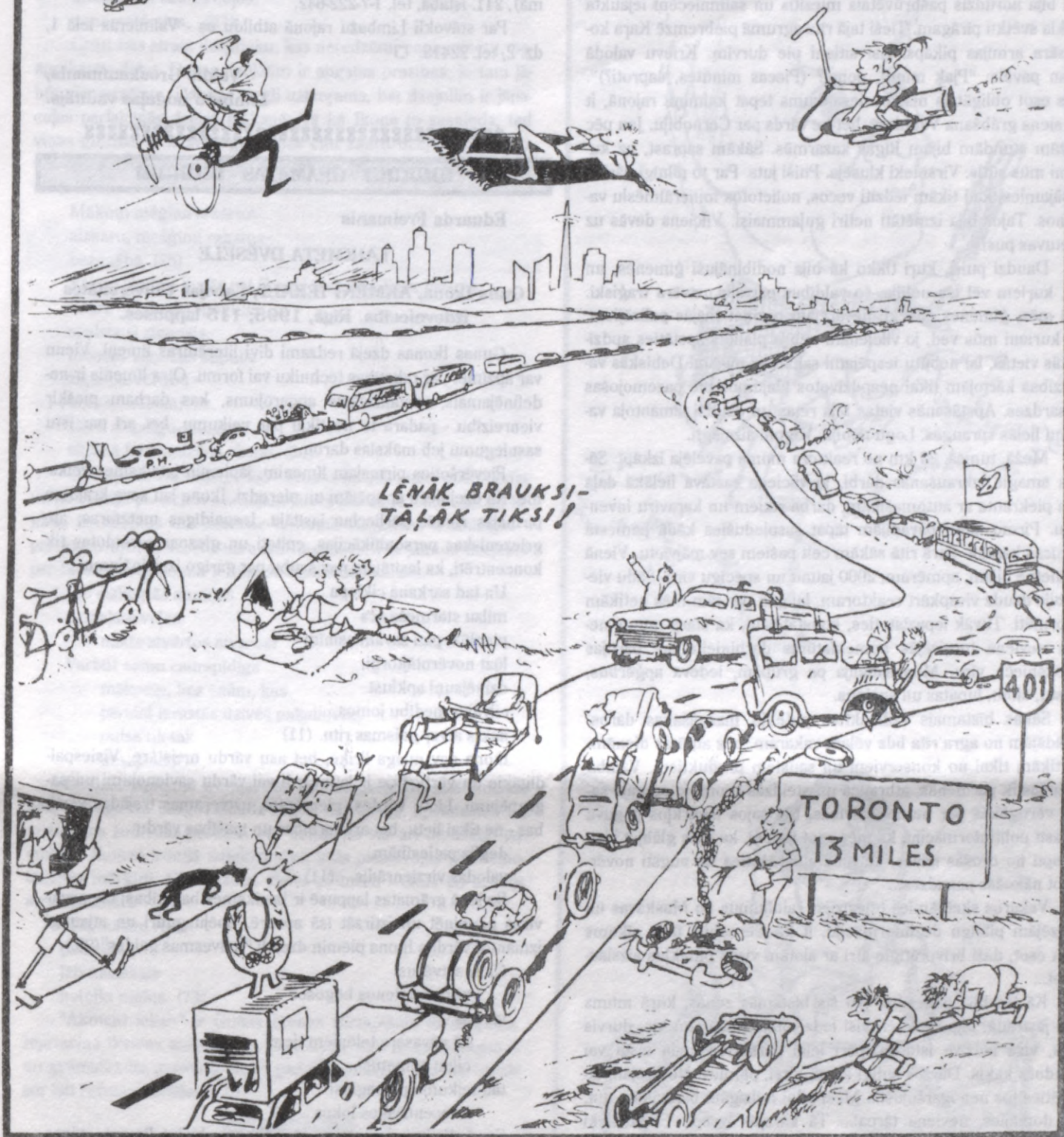
Par lektoriem un meistarklašu vadītājiem uzaicināti ievērojami Latvijas un ārzemju mūziķi. Vokālās nodarbības: P. Berkolds, ASV, S. Kļava, Ž. Lawsons, vokālais džezs, ASV, K. Putniņš, J. Vaivods, A. Veismanis un L. Zobena, Anglija. Instrumentālisti: I. Kļava, Z. Lēbina-Gelvāne, ASV, E. Mandāts, ASV, I. Meija, A. Ozoliņš, Kanada, I. Ramga, N. Viksne, M. Villeruiss u. c. Kameransambļi: G. Sproģe, Dr. I. Gūtberga, ASV, J. Maļeckis un N. Šnē. Komponisti: D. Aperāne, ASV, P. Hellawells, Anglija, J. Karlsons, A. Maskats, S. Mence, P. Plakidis un P. Vasks. Lektori: B. Avramecs, J. Griņevics, V. Muktupāvels, A. Rūtentāls, O. Spārtis, A. Veismanis un V. Zilveris. Nometnes darbā piedalīsies arī kamerorķestris "Rīgas Kameramūziķi", kas sniegs koncertus, bet orķestra mūziķi vadīs praktiskas nodarbības. Ērģelniece Dr. Ingrida Gūtberga būs nometnes vadītāja.

Ja pirmajā nometnē, kas notika 1994. g. vasarā, Jaungulbene, ievērojamu vietu ieņēma senā mūzika, otrajā lekcijas un vakarprogrammas visumā saistīsies ap temu - "Dažādu kontinentu laikmetīgās mūzikas mijiedarbība".

Nometnes galvenie mērķi ir šādi:

- sniegt mūziķiem jaunāko informāciju par laikmetīgās mūzikas daudzveidību Latvijā, ASV, Kanadā, Anglijā.
- papildināt zināšanas tajās mūzikas nozarēs, kuŗas patreizējās mūzikas mācību iestāžu programmās tiek apskatītas daļēji.

LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI TORONTO 3-7 JŪLIJAM

Visi ceļi ved uz Toronto.

Ed. Keiša dižbilde

- rast iespēju pilnveidot profesionālo izglītību izcilu Latvijas un ārzemju mūziķu vadībā - meistarklases pianistiem, vijolniekiem, čellistiem, pušinstrumentu mūziķiem, koŗu diriģentiem, vokālistiem, komponistiem;

- iepazīstināt ar Latvijā un ārzemēs dzīvojošo latviešu komponistu jaunākajiem skaņdarbiem;

- dot ieskatu afro-amerikāņu mūzikas stilos, žanru daudzveidība;

- sniegt iespēju detalizēti iepazīties ar džeza mūzikas vēsturi un interpretācijas jautājumiem,

- kameransambļos un individuāli iestudēt jaunākos latviešu komponistu skaņdarbus, tādējādi papildinot savu repertuāru.

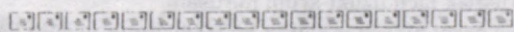
Vēl svarīgi atzīmēt, ka šī nometne notiks Ilgas Štaurveres (1932-1995) piemiņas zīmē, tādā veidā atceroties viņas nozīmīgo un lielo darbu tajās 3 latviešu mūzikas nometnēs, kurās no 1984. - 1990. g. notika Mount Orfordā, Kvebekā, Kanadā.

Līdzšinējie ziedojumi I. Štaurveres piemiņai devuši \$ 9.000, kas būs liels atbalsts nometnes sarīkošanā. Sponsoru nometnes darba veikšanai ir: Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padome, Ogres pilsētas paš-

valdība, Ogres rajona Kultūras nodaļa un Ogres mūzikas skola.

Pieteikšanās termiņš ir š. g. 15. maijs. Dalības maksa ir ASV \$ 100.00 no dalībnieka. Pieteikšanās anketes nekavējoties pieprasāmas D. Aperānei, 11 Cat Rocks Dr., Bedford, NY 10506, USA, tel. 914-234-3339, tūdaļ izpildāmas un atgriežamas ar līdzpievienoto čeku.

Vēl arvien var nodot ziedojumus Ilgas Štaurveres piemiņai šīs nometnes atbalstam, tos adresējot Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomei, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que, Canada H9X 2R2. Čeki rakstāmi vai nu uz Trinity Latvian Church, ja vajadzīga nodokļu atlaides kvīts, vai uz Latvian Youth Song and Dance Festival Council vārda. □

KATASTROFAS ATCERE

Pirms 10 gadiem - 26. aprīlī Černobiļas atomreaktorā notika šī gadsimta bīstamākā katastrofa - uzsprāga viens no četriem atomblokiem. Toreizējais totalitārisms šo gadījumu centās noslēpt. Radio klusēja. Tikai tad, kad Zviedrijas meteorologi zi-

nakts ļoņotājas, brīvo mežu meitas -
 svešumā klīdušas Spīdolas,
 atziņu ābolā kozdamas:
 skurbā, reibīgā, saldā.
 Puspasaules apskrējušas,
 mēness un saules ceļos,
 nenomaldoties. (21)

Grūti būs atrast dzejnieku, kas neredzētu, nepieminētu, neaparakstītu dabu. Dabas dzejolim ir augstas prasības, jo tam jābūt vienreizējam. Daba ir viegli uztverama, bet dzejolim ir jāpaceļas pārļaicīgās dzejas plāksnē. Tā kā Ikonas to sasniedz, tad viņas gleznas ir līdzvērtīgas viņas citu žanru dzejoļiem. Palīdz vēl veiklā dabas sasaistīšana ar atziņām, pārdomām, patriotismu un kritiku:

Mākoņi mēģina atkārtot
 aizkaru, mežģiņu rakstus
 bezgalībā. (25)

Vai arī rindas, kuņģis pat Ikonai ieskanas liegs lirisms:

Ezers - mākoņu spogulis
 saulstaru ziņnesis,
 mēness viļņotais šūpulis
 žiglo pārvērtību
 burvjumākšlinieks.

Tavu atspulgu mozaika
 ekrānā līdzī mūzikai virmo. (36)

Visdziļākie vai visaugstākie Ikonas dzejoļi aiziet abstrakciju un asociāciju pasaulēs. Lasītājam jāievirzās tanis uzmanīgi un lēnām, lai atklātos tur ietvertie brīnumi. Bagātības ir milzīgas - par katru dzejoli varētu uzrakstīt lappuses. Pat jaunus dzejoļus par Ikonas dzejoļiem. Pieminēšu tikai dažas rindas:

Jeb aizliegtās atmiņas

aumaļam veļas

nakts atvērtos atvaros?

Varbūt esmu caurspidīgs

mākonis, bez ēnām, kas

pārslid ierastās dzīves pakalniem,

pulsa tik-tak

nesajaucot?

Beidzot jāpiemin ironija, kas Ikonas dzejā ir reizē smalka, asa, spēcīga un bargā. Daudz kas ir nievājams, apsūdzams un nosodams šodienas pasaulē. Par daudz ko var arī labdabīgi pasmīnēt. Ikonas ironijā izteiksme un stils piemērojas priekšmetam un mērķim. Citēšu tikai vienu piemēru - citus lai lasītājs atrod grāmatā:

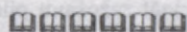
Mēģināsim runāt

patiesību,

jeb mazākais

neteikt melus. (73)

"Akmeni iekalt" ir Gunas Ikonas vērtīgākais sasniegums. Iepriecina ikviens autors, kas aug, darbu veicot. Ja augšana ir no grāmatas uz grāmatu cauri gadu desmitiem, tad var runāt par īsti raženu dzīvošanu. □

PIECDESMIT GADU SAPNIS

Latviešu Nacionālais Fonds izdevis Dzidras Liepiņas mazgrāmatīņu "Mana Latvija", kur aprakstīti dzīves apstākļi Latvijā, apmeklējot bērnus mājās, skolās un pensionātos. Izdalīti ap 100 invalidu ratiņi, ko, apmēram, pusi samontējuši zēni Cēsu ciemā. Ir iekārtotas rotaļistabas bērniem un nodarbibu centri pusaudžiem, atvērtas skolu klases bērniem, kam tās bijušas slēgtas. Dzirdēti daudzi pateicības vārdi, bet arī daudz rūgtuma par grūtībām un netaisnībām pašu mājās. Pamazām ievēroja ienācēju uzkundzēšanos, milicijas patvarības, pastāvīgo izsekošanu un noklausīšanos, laipošanu un izlikšanos. Ne visi vēlējās runāt, bet tie, kas riskēja, bija kā aizdambēti ūdeņi, kas gāzās aizsprostam pāri. Bērnus izsūtīja ārā, ieslēdza radio traucētājus un tad varēja klausīties bezgala dzīves stāstus izsūtījumā vai mājās. Toreiz Latvijā ticēja, ka viss mainīsies, kad rietumnieki dabūs zināt par notiekošām necilvēcībām, bet vilšanos tautiešiem bija grūti pārdzīvot. Atmosferas un barikāžu laikā mātes nesa bērnus pie Brīvības pieminekļa, jaunieši staigāja naktīm dziedādami, tauta bija vienota: "Kaut pastalās, tik brīvībā!"

Tagad rakstītāja dzīvo Rīgas komunālā dzīvoklī, mājās stā-

ADMĪDIŅŠ un CELMS, abi darbīgi vīri.

Rīgas radio literārais redaktors Reinis Ādmīdiņš, kas viesojās Toronto ar referātu par dzejnieku Vili Plūdoni, un Arvēds Celms, LNAK padomes loceklis, kas nostaigājis 75 gadus Dievam un filozofijai veltītu mūža gabalu.

Ed. Keiša šarži

vēt rindā pie virtuves vai vannas istabas, kā tas bijis 50 gadus. Ja vakarā vēlāk pārnāk mājās, tad ilgi jāstāv uz trepēm un jāzvana, durvīm priekšā ir ķēde, jo kaimiņiene bija piekauta. Katram irniekam ir dobīte. Vakaros var pasēdēt un pārrunāt ar kaimiņiem par vēlēšanām, bankām un par jauniem laikiem, bet ko lai iesāk ar brīvību, kad pastalas metas cauras, kad pensija ir 29 lati, bet istabas ire 22 lati. Veikalos var dabūt visu, tikai maciņš ir plāns. Katrā pārtikas veikalā var nopirkt alu un stiprākus dzērienus.

Daudzi veikali atvērti visu diennakti. Uz darbu braucot, var "iestiprināties", bet ceļš uz mājām dažreiz iznāk garš un likumains. Vakaros ap pusdesmitiem savāc rīdzinieku atkritumus smagā mašīnā.

Septiņdesmitajos gados uz laukiem pārsteidza lieli tūrumi ar kādu dubļos iestīgušu kombaini, arī milzīgie ganāmpulki, kur govīm uz mugurām bija uzkrāsoti balti numuri, Sveši likās ciemati ar vairākstāvu mājām lauku vidū. Varēja sazimēt agrāko zemnieku māju vietas, par ko liecināja vecie koki un augļu dārzu atliekas, retumis arī kāda celtnē. Ēkas nebija atļauts labot un uzturēt. Kas nebija sadedzis, bija nolemts sabruksanai.

Tagad lielle govju bari pazuduši. Aizvien biežāk redzamas jaunas celtnes vai jauni jumti vecajām mājām. Tagad visvairāk ceļas degvielu pildītavas un krogi gar lielajiem ceļiem. Kolchozu ciematos vēl dzīvo ļaudis, kopj savus dārziņus, bet daudzi kļuvuši bezdarbnieki, kolchozu zemes sadalītas, lauksaimniecības mašīnas pazudušas, pie mašīnu-traktoru stacijām rēgojas veci dzelži.

Jaunie saimnieki nekad nebija redzējuši istas zemnieku saimniecības, jo tie dzimuši piecdesmitajos gados. Pēc 4 gadiem ne visi bija izturējuši lauku dzīvi. Viens neveiksmīgs lauksaimnieks atradās Rīgā, kur tēvs un 4 bērni ubagoja uz ielas. Lauku darbi nav veikušies, 4 darba vietas likvidējušās, palicis bez darba, bērni nonāca patversmē, tēvs pazudis.

Labāk veicies Taurupes pagastā. Kad vecie saimnieki izsūtīti, jaunie strādājuši kolchozā, mājas labotas, cik spējuši. Tagad jaunie kopā ar veciem atguvuši mājas, sākuši strādāt, ir 4 govīs, zirgs, istabā aužamie stāvi, abrā rūgst maize, ir 5 mazdēli. Līdzīgs stāvoklis arī Valmieras pagastā.

Četrdesmito gadu beigās diezgan daudzi atgriezās Latvijā, vairumā sievietes. Kad vīrieši bija izsūtīti, mājās nākuši kratītāji, atņemts viss, pat gultas maisi, no kuņģiem izmesti salmi. Viņām bijis jādzīvo bez drēbēm, bez apaviem, sniegā un salā, bet tomēr dzīve Latvijā padomju laikā likās kā paradīzē.

Jēkabpīli ar pašvaldības atbalstu nodibināts Žēlsirdības fonds, kur vecie ļaudis var saņemt palīdzību. Par 20 santīmiem var saņemt pusdienas, par puscentu salabot kurpes vai nogriezt matas, ir patversme mazajiem bezpajumtniekiem un rotāju istaba bērniem-invalidiem. Latvijā ir Černobiļas upuru grupa, kas saņem iespējamo palīdzību. No Jēkabpils rajona uz Černobiļu izsūtīti 170 vīri, šogad 7 jau miruši, bet daudzi ir darba nespējīgi. No Latvijas aizsūtīti pāri par 5000 vīru, daļa no tiem tagad ir slimnīcā. Latvijā ir bāreņi, kam vecāki miruši vai kuņģus vecāki pametuši. Arī invalīdi ir ar garīgiem un fiziskiem traucējumiem, bet ir arī sociāli invalīdi, kas uzauguši bērnu namos un nevar iekļauties sabiedrībā. Rīgas dzemdību namam jāuzņem ikviena dzemdētāja, kas varēja uzdot nepareizu vārdu un pazust, atstājot bērnu namā. Daži bērnu nami ir labi iekārtoti un apgādāti. Aprakstīti vairāki bērnu nami, kur apstākļi bijuši apmierinoši vai labi, bet bērnus ar smagākiem traucējumiem nosūta uz Baldoni. Tā ir liela celtnē ar 270 bērniem, viena aukle uz 16-20 bērniem, kas pie viņiem uzturas 24 stundas.

Rūjienā, Rūjas pansionātā dzīvo 310 vecie ļaudis, kam palīdz zviedru draugi. Te tagad salabots jumts, sapostas iekštelpas, un vecajiem pēkšņi gribas dzīvot, bet nav laikrakstu. Kāda veca māmiņa atceras laikus, kad Dāliņš Valmierā soļoja un dziesmu par Dāliņa kājām. Svētdienā, kad mācītājs ir Rūjienā, Rūjas iemītnieki, cits citu stutēdami, dodas pāri laipām pa ceļu kalnā uz dievnamu, bet sliktā laikā mācītājs atnāk uz Rūju.

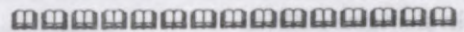
Preiļu veco parku apkopj talcinieki, bet nav līdzekļu kanāla slūžu atjaunošanai. Lielā skursteņa galā katru gadu apmetas stārķi. Padomju laikā stārķi nokvēpuši melni, bet tad preilenieši skursteņa sānos izsītuši caurumu, un stārķi atkal ir balti.

Skolām trūkst līdzekļu. Ir vēl skolas, kur runā par "Lielo tēvijas karu", bet citur ticības mācību māca apkopēja. Jēkabpils apriņķa Biržu pamatskolā skolotāji atskārtuši audzināšanas trūkumus un sākuši nodarboties ar saviem audzēkņiem vakaros. Dauguļu skolā, Limbažu pusē, kur direktre dzīvo skolā un skolotāji tuvākā apkārtnē apgādā skolēnus ar pašaudzētiem produktiem, bet valsts piešķirtie līdzekļi paliek skolas mācību materiāliem. Latvijā vēl ilgi trūks mācību grāmatu un skolu programmu. Pamatotas ir audzinātāju rūpes par bērniem, kuņģus vecāki nespēj audzināt un bezdarba dēļ nesūta arī skolā. Latvijā nav likumu, ka visiem bērniem būtu pienākums apmeklēt skolu. Tomēr ir radušās skolas ar dažādām mācīšanas metodēm. Ar

zviedru palīdzību atvērtas 2 klases bērniem-invalidiem. Tomēr Latvijas skolās ir stingra kārtība un disciplīna. Jaunie audzinātāji vēlētos stingru kārtību un disciplīnu, un mazāk nopelti neveiksmīgie palaidņi.

Rīgas Ekonomikas Augstskola strādā otro gadu, un pirmos 10 gadus darbosies kā Stokholmas tirdzniecības augstskolas filiāle. Prasības tur augstas, iestāju konkurss liels, mācības angļu valodā, bet studentu zināšanu līmenis augsts. Medicīnas fakultātē ir divas jaunas nozares, kas darbojas ar dāņu un zviedru palīdzību. Universitāte cīnās ar lielām saimnieciskām grūtībām, lektoriem un skolotājiem valsts ir parādā. Studentu stipendijas ir par mazām, lai izdzīvotu bez vecāku atbalsta, aizdevumus studenti neuzdrīkstas ņemt, neredzot iespējas parādu atmaksāt. □

V. Irbe

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

LNNK PALIKA KĀ SALIEDĒTS POLĪTISKS SPĒKS

LNNK pārstāvji savā 9. kongresā, kas notika š. g. 30. martā, asi kritizēja tos atsevišķos dalībniekus, kas pēdējā laikā bija pārstājuši paust un aizstāvēt partijas galvenos pamatprincipus, uzdevumus un mērķus. Neattaisnojās kreisā virziena partiju (DP "Saimnieks", Vienības partijas, arī "LC" u. c.) vadošajā koalīcijā cerības, ka LNNK atteiksies no savas nacionāli patriotiskās politikas visās jomās. Jūtot partijas dalībnieku un kongresa delegātu nospiedošā vairākuma viedokli, vajadzīgos secinājumus bija izdarījuši arī tie atsevišķie aktivisti, kas pirms kongresa periodā tika kritizēti vai nu par kūtrumu, vai "šūpošanos". LNNK kurss ne tikai kā palika agrākais, kas izteikts iepriekšējā (8.) kongresā pieņemtajā LNNK programmā, bet tas vēl tika pastiprināts ar šajā (9.) kongresā pieņemtām rezolūcijām. Pierādījums teiktajam ir kongresā pieņemtā, manis iesniegtā, rezolūcija, kurā teikts:

Latvijas Nacionāli konservatīvās partija LNNK 9. kongress, pamatojoties uz partijas programmu, pašreizējā situācijā par vissvarīgāko atzīst darbības aktivizēšanu sekojošo pamatprincipu aizstāvēšanai un praktisku uzdevumu veikšanai:

1. Jebkuņu darbību vērtēt, vadoties no tā, vai tas ir latviešu un līvu, Latvijas Republikas pilsoņu un latviskas Latvijas interesēs.

2. Aktivizēt cīņu, lai starptautiskā institūcijās tiktu atzīts Latvijas okupācijas un sekojošās kolonizācijas fakts; lai Latvijas deokupācija un dekolonizācija tiktu atzīta kā starptautisks uzdevums.

3. Neatļaidīgi cīnīties par 1920. g. noslēgtā Latvijas-Krievijas līguma atzīšanu par spēkā esošu un tānī paredzēto valsts robežu neaizskaramību.

4. Izmantot visus iespējamus līdzekļus, lai celtu latviešu un līvu nacionālo pašapziņu un lepnumu, sevišķu vērību piegriežot nacionāli patriotiskai audzināšanai visa veida mācību iestādēs, valsts bruņotajos spēkos un zemessargu formējumos.

5. Ekonomikā veicināt ražošanu pilsētās un laukos; ievest Latvijā, galvenokārt, tikai to, ko Latvijā nav iespējams vai nav izdevīgi ražot.

Atzīt, ka arī brīvā tirgus apstākļos, pašreizējā periodā, valstij ir jāuzņemas koordinācijas, regulēšanas un kontroles funkcijas tautsaimniecībā.

Bargi sodīt ļaunprātīgos nodokļu nemaksātājus, kukuļņēmējus un kontrabandistus, paredzot mantas konfiscēšanu.

6. Cīnīties par normāliem dzīves apstākļiem Latvijas Republikas pilsoņiem, radikāli uzlabot mazuļģimeņu stāvokli un radīt apstākļus demogrāfiskās situācijas uzlabošanai, tā veicinot latviešu un līvu dabīgo skaitlisko pieaugumu.

7. Lai nodrošinātu cilvēku aizsardzību no likumpārkāpējiem, mazināt zādzību skaitu, huligānismu, izvarošanas gadījumus un slepkavības:

a) no valsts un vietējo pašvaldību budžetiem subsidēt kultūrizglītojošos un morāli ētiskus pasākumus;

b) palielināt sodus par kriminālajiem noziegumiem;

c) mazgadīgiem noziedzniekiem radīt slēgtas audzināšanas iestādes, daļējai to uzturēšanai ar likumu noteikt līdzekļu iekasēšanu no mazgadīgo likumpārkāpēju vecākiem.

8. LNNK Padomei, valdei un revīzijas komisijas sniegt praktisku palīdzību nodaļām un stingri prasīt no nodaļām, depu-

tātu frakcijām Saeimā un vietējās pašvaldībās, kā arī no visiem LNNK dalībniekiem, lai šeit minētie principi netiktu pārkāpti un lai uzdevumi tiktu veikti.

9. Veicot plašu propagandas un izskaidrošanas darbu, panākt LNNK dalībnieku skaita palielināšanu ar patriotiski noskaņotiem, kompetentiem un darboties gribošiem cilvēkiem.

10. Uzdot LNNK valdei un nodaļām organizēt atbalstītāju grupas vai klubus no nacionāli patriotiski noskaņotām, vēlams, tautā populārām un kompetentām personām, kas nevēlas organizatoriski iestāties LNNK.

11. Atbalstīt valsts robežu apsardzības pastiprināšanu un Zemessargu apgādi ar nepieciešamo bruņojumu un sakaru līdzekļiem.

Par LNNK kursu liecina arī balsošanas rezultāti, vēlot partijas jauno Padomi un Goda tiesu. Padomi vēlot, visvairāk balsis saņēma Andrejs Krastiņš (202), Einārs Cilinskis (196), Eduards Berklavs (194), Anna Seile (183), Pēteris Tabūns (182), Jāzeps Bernāns (181), Aristīds Lambergs (172), Gunārs Birkmanis (172), Elmārs Vēbers (171). Goda tiesu vēlot, balsis saņēma: Eduards Berklavs (232), Dainis Stalts (214), Māris Budovskis (195), Alģimants Burba (189) un Pauls Karnups (189). Partijas priekšsēdētāju vēlot, līdzšinējā priekšsēdētāja Anna Seile savu kandidatūru atsauca. Par priekšsēdētāju ievēlēja Andreju Krastiņu; par priekšsēdētāja vietnieku - Aristīdu Lambergu.

Apsveikumu vidū bija skolotāja Gunarda Spulnieka, Kuldīga, šādas ļoti jaukas un vajadzīgas rindas:

"Esiet stipri kā klints -

Kaut straumes pāri plūst;

Esiet dziži kā ozols -

Kas vētrās nenolūst!

Vienmēr vienoti esiet -

Tā kopējo spēku tik jūt;

Ticību tautai nesiet,

Ka Latvijai latviskai būt!

Lai spēki krātos un zeltu

Un prāts lai ierosmi dotu.

Neviens par ārzemju zeltu,

Lai sevi nepārdotu!"

Vēlot ievēlētiem sekmes kongresā pausto pildot,

Eduards Berklavs

NORIETS

Maijs mūsu tautas vēsturē iezīmējas ar 2 vēsturiski svarīgiem notikumiem:

1934. g. 15. maijā autoritārā režīma nodibināšanās Latvijā.

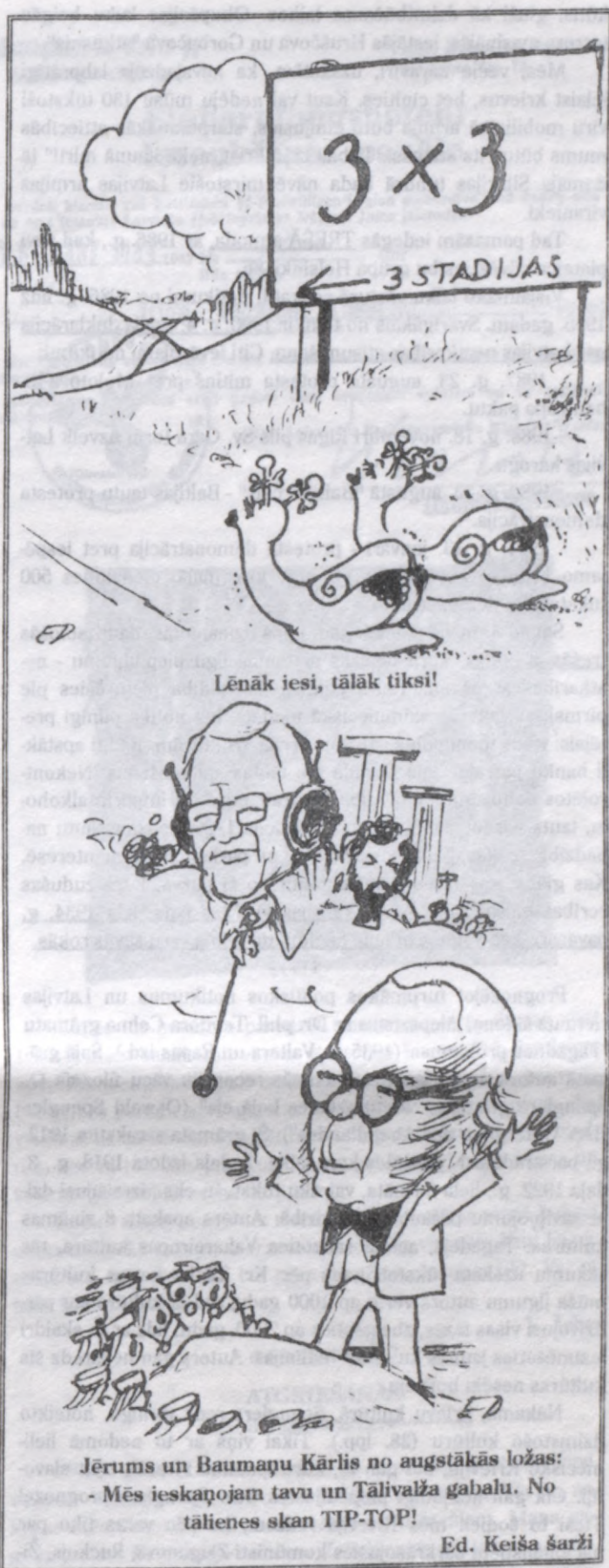
1990. g. 4. maijā Latvijas republikas neatkarības atjaunošana.

Tautas uztverē pirmais no tiem simbolizēja Senlatvijas tēlu, bet otrais - komūnisma verdzības važu nokratīšanu, agrākās brīvības atgūšanu.

Vergojot muižu tirumos un rījās, ēdot pelavmaizi, tauta radīja nenovērtējamas garīgas vērtības, kādas reti kāda tauta to spējusi - tautas dziesmas, teikas, pasakas. Tajās atspoguļojās mūsu tautas kristāldzidrā dvēsele, paužot labestību un satīcību kā ģimenē, tā ārpus tās, mīlestību pret dabu, pret dzīvniekiem, ticību kāda augstākai varai. Tās ir vienreizējas vērtības, ar kurām mēs varam lepoties.

Smagajos vergu darbos tauta apzinājās savu grūto stāvokli, tās dvēselē iekvēlojās brīvības ilgas, kas pamazām pārvērtās liesmās. Sekoja PIRMĀ un ar 18. novembri vaiņagojusies OTRĀ atmoda - Latvijas brīvvalsts. Tēvzemes mīlestībā un uzpūšanās gatavībā kvēloja atbrīvošanas cīņu karavīru sirdis. Katrs bija gatavs ziedot savu dzīvību uz Tēvzemes brīvības altāra.

Ritēja gadi, garīgā un ekonomiskā dzīve virzījās arvien augšup. Latvijas valsts nostiprinājās ekonomiski un idejiski. Tomēr politiskās partijas, kuņģam bija jāvada un jāizveido izcīnītās un atbrīvotās valsts dzīve, nepareizi izprata demokrātijas nozīmi un pārvērtā valsti par korupcijas purvu. Demokrātijas vietā uzpeldēja neierobežotais individuālisms ar materiālās dabas tieksmēm un tautas sakaldīšanos neskaitāmās grupās un partijās. Visvarenais, bet neatbildīgais deputātu simts bija aizmirsis, ka pilnīga brīvība nav nekas cits, kā pilnīga paklausība tikai valsts un tautas kopības interesēm.

Jērums un Baumaņu Kārlis no augstākās ložas:
- Mēs ieskaņojam tavu un Tāļivalža gabalu. No tāļienes skan TIP-TOP!

Ed. Keiša šarži

Šādos apstākļos notika 1934. g. 15. maija apvērsums, kuŗu tautas pārliecinoši lielākais vairums apsveica. Ir sarakstītas grāmatas, publicēti dati par visu, kas sasniegts laikā no 1918. - 1940. g. ekonomijā, zinātnē, mākslā, sadzīvē.

1940. g. 17. jūnijā Latvijā iebruka Sarkanā armija. Pār Latviju nolaidās tumsa, baiju pilna nakts. Trakoja sarkanais terors. Pildījās cietumi un masu kapi ar terora upuriem. Deportācijas skāra visu gada gājumu iedzīvotājus, 43 tūkstošus. Sibīrijas tundrā bada nāvē gāja bojā mūsu tautas zieds - Latvijas armijas virsnieki.

Sākās otrais pasaules karš, līdz ar to vācu okupācija, kuŗa laupīja vēl atlikušo. Savu interešu labā legionā piespieda cīnīties 140 tūkst. latviešu karavīru, no kuŗiem 30. tūkst. atdeva savas dzīvības.

Tad sekoja otrā krievu okupācija ar vairāk pastiprinātām represijām, kā pirmā. Viņi mobilizēja vēl, kas vien bija iespējams, tādējādi frontē vajadzēja cīnīties latvietim pret latvieti. Tragiski. Ierīkoja kolchozus, kuŗos ieskaitīja zemnieku visu lauksaimniecības inventāru un lopus. Tauta vergoja kolchozu tirumos un

cu virsnieks, nokomandēja sveikt pieminekli, un pēc tam turpināja soļot uz staciju.

Austākais SS un policijas vadītājs Austrumzemē Jekelns 1944. g. 9. februārī norāda, ka blakus apzīmējuma "Latviešu SS-brīvprātīgo leģions" pastāv kāds blakus jēdziens "Latviešu leģions", kas ir maldīgs. Visas no latviešu vīriem saformētās vienības pieder pie "Latviešu SS - brīvprātīgo leģiona." Sarunās latvieši to neievēroja. Latvieši nav pievienojušies ne vāciešiem, ne krieviem, tie vēlējas dzīvot Latvijas zemē un būt latvieši, kas cinās par savas tautas un zemes tiesībām. Pie leģiona pārskaitīja arī frontē esošos cīnītājus un kopā ar jauniesauktiem izveidoja 15. un 19. divīziju, kur kauju vadība līdz pulku komandierim bija latviešiem. Tikai ciņās pie Ostrovas abas divīzijas ciniņās blakus. Smagās ciņas Volchovas purvos, pie Veļikajas, Bardovo-Kudeveras vai Opočkas ciniņās leģiona vienības, kā arī 6 robežapsardzības pulki, kas bija it kā rezerve, bet vēlāk pievienoja leģionam.

Sivās ciņās latviešu leģionāri bija spiesti atkāpties ar lieliem zaudējumiem Daudz kritušo bija Opočkas purvājos vai mežos, leģionāru spēki sāka dilt. Vajadzēja atkāpties uz latviešu zemes ar kaujām pie Lubānas ezera, Meirāniem, Ērgļiem un citur. Atlikumu no smagi cietušās 15. divīzijas nosūtīja uz Vāciju, kur vienības papildinājas. Varonīgās ciņās Pomerānijā pie Nakelas, Jastrovas, Landekas un citur izretināja divīzijas rindas, bet tā palika kaujas vienība, līdz tā padevās amerikāņiem.

Latvijā palika 19. divīzija, varonīgās ciņās aizstāvēt Kurzemi līdz kara beigām. Daudzi no leģionāriem bija izstaigājuši Krievijas kara laukus, tiem bija ciņu pieredze, dzimtenes mīlestība un par varonību iegūtie apbalvojumi, ieskaitot Bruņinieku un Vācu krustus zeltā, kā arī lielu skaitu Dzelzkrustus. Pēc kapitulācijas Kurzemes varoņiem bija jāizceļ rūgtais ceļš uz Sibīriju. Dažs pēc gadiem atgriezās ar sliktu veselību, citi Latviju vairs neredzēja. Šiem brīvības cīnītājiem vajadzīgi atbalsti veselības uzlabošanai, kā to rakstījis D. Vallena par saviem palīdzības braucieniem Latvijā.

Leģionāri 15. divīzijā bija mazliet jaunāki, tos iesauca leģiona papildināšanai pēc lielajiem zaudējumiem Krievijā. Ari Pomerānijā bija jāpiedzīvo lieli zaudējumi īsā laikā, bet, nokļūstot rietumu gūstekņu nometnēs, viņiem apstākļi un nākotnes izredzes bija nedaudz labākas.

Daugavas Vanagu organizāciju nodibināja 1945. gada 28. decembrī. Pie dibināšanas varēja piedalīties tikai tie, kas bija nosūtīti uz Cēdelgemu, Beļģijā. Dažreiz runā par Cēdelgemas garu, kas nav pārsviedies uz bijušajiem leģionāriem un brīvības cīnītājiem Latvijā. Cēdelgemas sveiciens "Daugavas Vanagi, sasauksimies!" ir kļuvis klusāks, to nesadzird vanagi Latvijā. Tas liek padomāt, vai nebūtu vajadzīgas pārmaiņas DV vadībā, kas pēc ilgu gada darba liekas pagurusi un piemirsusi daļu no bijušajiem cīnītājiem, kas atgriezušies pēc izciestām grūtībām austrumos.

Kādreiz varbūt bija domāts apvienot visus bijušos cīnītājus kopējā organizācijā, bet tagad izveidojušies 3 nozarojumi ar līdzīgiem mērķiem un nosaukumiem, bet ne visai draudzīgu sadarbību. Sarunas nav novedušas pie mērķa, bija "piemirsies" runāt par sadarbošanos. Cīnītājiem Latvijā vajadzētu pievērst lielāku uzmanību, viņi vairāk cietuši, bet mazāk iespēju uzlabot zaudēto veselību un atgūt ciņu.

DV fonda Bradfordas nodaļas sarīkojumā Anglijā nodaļas valdes priekšsēdis Arvīds Lagzdīņš uzrunā teica: "... Nedrīkstam aizmirst tos latviešu leģionārus, kas dzīvību atdeva Volchovas purvos un tur pie Krečno purvainē aplabāti. Atkāpjoties kapus nolīdzināja... Uz šo biedru atdusas vietām tagad aug purva smilgas, bet mums tās dārgas un neaizmirstamas. Tādas atdusas vietas atrodas pie Baznicas kalna, Kudiveras ezera, Vidzemē, Kurzemē, Vācijā."

Varbūt varētu atrast dažus no tiem, kas iesaušanas pavēli saņēma kā pirmie 1943. g. 26. martā, Abrenes kazarmās, Rīgā, un pēc 3 dienām, pēc parādes gājiena nosūtīti apmācībām uz Ļeningradas pievarti, izsaucot tautiešu neapmierinātību. Nedaudzi no tiem vēl atrodami ASV un citās zemēs. Bieži piemin DV organizāciju dibinātājus, bet ne reizi pirmos leģiona cīnītājus.

Salidojumos vai sanāksmēs neatliek laika pārrunāt iespējas apvienot vanagus ārzemēs un divu līdzīgu nosaukumu vanagus Latvijā. Šis pārrunas gandrīz vienmēr noliktas sanāksmju pēdējā vai priekšpēdējā punktā, aizbildinoties ar laika trūkumu.

Ergänzungsamt der Waffen-SS
Ergänzungsstelle Riga.

Rīga, Datum des Poststempel
Pleskauer Str. 16

Einberufungsbefehl Iesaušanas pavēle

Sie werden hiermit zur Lettischen SS-Freiwilligen-Legion einberufen und haben sich am
Ar so esat iesaukts Latviešu SS-brīvprātīgo leģionā. Jums jāierodas

26 MÄRZ 1943 1943 bis 6.8.00 Uhr
līdz pulkst.

in Riga, Abrener Kaserne zu melden
ieršanās vieta

Mit der Einnahme unterstehen Sie der Deutschen Wehrmacht und den für sie geltenden Bestimmungen.

Ar iesaukšanu jūs esat padots visu bruņotiem spēkiem un to pastāvīgam notekumam.

Der Leiter der Ergänzungsstelle Riga der Waffen-SS

I. A. Hauptsturmführer

Kāpēc tās nevarētu paredzēt sanāksmju otrās dienas rītā? Lai saīsinātu sanāksmi, varētu atturēties no samērā daudziem apsveikumiem, kas sapulces dalībniekiem maz ko dod, bet vadi-bai gribas parādīt ar pagaļiem vai isākiem apsveikumiem. Apvienības uz sanāksmēm varētu sūtīt kā pārstāvjus arī citus biedrus, nevien tos, kas braukuši 20 vai pat 30 gadus no vietas un vienmēr paturējuši savus titulus.

Dosim iespēju apvienot visus bijušos cīnītājus vienā kopējā organizācijā kā Latvijā, tā ārzemēs. Līdz šim vienmēr kaut kas ir aizķēries, tiši vai netiši, bet pie vienotības nevaram tikt. Vai tā būtu latviešu ipatnība? □

V. Irbe

ATGRIEŠANĀS
50 gadu atcere

1946. gada 21. maijs. Sēdam ap 40 bijušie gūstekņi lopu vagonā. Vilciens rauj mūs cauri Beļģijai atpakaļ uz Vāciju, no kuņas mēs tikām atvesti pirms deviņiem mēnešiem. Mana vagona sastāvs beidzamo reizi caur Zedelgemas gūstekņu nometnes vārtiem izgāja astoņos un divdesmit minūtēs no rīta. Sēdu vagona stūri un šķirstu savu ne pārāk rūpīgi rakstīto dienas grāmatu. Kā tad tur bija...

Jā, 1945. g. 28. aprīļa rīta krēslā mēs, ložmetēju grupas astotnieks, tik tikko tikām prom no, jau krievu ieņemtas, Meklenburgas pilsētiņas Firstenverderas. Mūsu 33. pulka 8. rota bija aizgājusi un mūs pametusi. Vainojām gan rotas, gan vada komandieri, bet labāk no tā netika. Savu rotu vairs nesastapām un mūsu gūsta gaitas iznāca daudz gaļākas un varbūt grūtākas. Brīnums, kā par spīti pārpildīto ceļu burzmai un lidmašīnu uzli-dojumiem, visa grupa noturējāmies kopā. Kā pirmo latviešu vienību satikām 3. būvpulku un, vai nu par laimi jeb nelaimi, tam pievienojāmies. 3. maijā pulks padevās gūstā amerikāņiem. Pāris nedēļas Grevensmilenā un tad Neuengammē. Tur nebija sevišķi patikami. Tad augusta sākumā tikām uz lielāko latviešu kaņavīru sakopojumu Putlosā. Tikuši laukā no Neuengammes, Putlosā, savā ziņā, jutāmies kā kurortā. Laiks bija silts, un jūŗa turpat. Putlosā palika mans grupas biedrs Edvarts Bārups. Viņu vācu lauksardzes patruļa nakti nošāva pupu laukā. Tas tikai viens no vairākiem izsalkuma upuriem.

zeknē; atlaista 1941. g. jūnijā par necienības parādīšanu Staļina bildei, ko bija novietojusi skatulogā pārāk dziļi, tā ka no ārpuses to bijis grūti ieraudzīt. Pēc tam palīdzējusi mātei uz laukiem, kurai neklājies viegli, jo vīrs - Adas tēvs - bija miris, kad meitenei bija tikai 8 gadiņi.

1943. g. vasarā sadomājusi doties uz Rīgu, "laimi meklēt". Sameklējusi pieticīgu mēbelētu istabu Pliskavas ielā, citīgi lasījusi sludinājumus avīzēs, šad tad pastrādājusi par mājkalpotāju, lai kaut cik iepelnītu iztikai un pajumtei.

Latvijas valsts svētkos, 1943. g. 18. novembrī Ada kļuva "Spars" darbiniece ar oficiālo amatu "pārdevēja". Bet, kā jau minēju, visi mani darbinieki bija apmācīti strādāt dažādos uzdevumos, kur vien bija vajadzīga palīdzīga roka, cilvēku bija trūkums. Jauni un jaunāki vīrieši jau gandrīz visi bija iesaukti Leģionā, sievietes nācās gādāt par bērniem un vecākiem ļaudīm, jāstāv rindās pie veikalu durvīm, lai kaut ko dabūtu pret kuponiem. Stāstīja, reiz arī kāds piestājies rindā un citam vaicājis, ko te dod? "Nu, te viens nesē dabūja pa galvu!" vaicātais atbildējis.

Cik spēdams, es lūkoju saimnieču pienākumus atvieglot, visām darbiniecēm atļaudams "nākt un iet, kad patīk". Ne nu gluži patvaļīgi, bet sazinoties ar pārējiem kolēģēm un tad, kad darbs padarīts vai to var atlikt uz vēlāku laiku. Biju arī iekārtojis brīvas pusdienas visiem "Spars" darbiniekiem ar brīvu stundu no plkst. 12-tiem līdz 1-niem. Galvenais kantoris un veikals mums bija Krišjāņa Barona ielā 50, bet kopgalds galvenajā jaunu apavu darbnīcā Ģertrūdes ielā 93, no kuņģenes rīdziniekiem un arī iebraucējiem no laukiem varējām palīdzēt ar labi nostrādātiem šūtiem vai tapiņotiem apaviem.

Ada bija jaunākā no visām darbiniecēm ar viszemāko darba pārvaldes apstiprināto algu. Es zināju, ka ar to nav viegli iztikēt un vēlāk, kad jau bijām tuvāk "sadrudzējušies", spiedu pieņemt no manis pa simtam vai divsimt "ostmarku". Viņa sīvi pretojās, teica, ka varot iztikēt, bet es parasti apgalvoju, ka to naudu nupat svētdien laimēju uz zirgiem hipodromā, un tad viņa kaut kā pieņēma. Viņai taču bija vajadzīgas jaunas drēbes un šis tas, kas meitenei nepieciešams, un es jutos, ka par to rūpēties ir mans pienākums. Bet es nebiju netaisns pret citām darbiniecēm: darbā Ada nekādas priekšrocības nebūda.

Tā pienāca skaistā 1944. g. vasara, jūnijs, jūlijs, augusts, kad katra diena izskatījās skaidra un rāma kā dzintars. Bet nelaime tuvojās no austrumiem. No radio un laikrakstu ziņām zinājām, ka krievi jau ir Latvijas robežās, un jau jūlija beigās pirmie vidzemnieku bēgļu vagoni sāka virzīties pa Brīvības un Krišjāņa Barona ielu uz Daugavas pusi. Jau augustā pie pontonu tilta valdīja tāda lauku vagonu sadrūzmēšanās, ka policisti vairs nespēja uzturēt kārtību, vācu žandarmi lādējās un spļāva uguni, apgalvodami, ka neesot nekādas vajadzības bēgt, "die Front wird gehalten werden" - "fronte tiks noturēta". To neviens vairs necerēja un neticēja. Vācu ģenerālkomisārs kādu dienu bija saaicinājis visus uzņēmumu vadītājus un ar Hitlera vārda piesaukšanu lika mums visiem palikt uz vietas. Neviens uz viņu neklāusījās, bet ikviens gan klusībā prātoja, kā tikt no Rīgas ārā. Bez evakuācijas pavēles, ko izdeva vācu ģenerālkomisāriāts, tas nebija iespējams.

Jautāju Adai, ko viņa domā darīt. Viņa bija ticīga un pašāvās uz Dievu; "Kā Dieviņš vēlēš, tā būs." Viņa bija ar dažiem sarežģījumiem kaut kā pārdzīvojusi pirmo "baigo gadu": Ulmaņa laikā viņa bija iestājusies aizsardzēs un par to smagi tincināta čekā. Es arī biju laimīgi ticis tam gadam cauri, bet sagaidīt atkal sarkanos plūdus, kas droši vien būs daudz brutālāki nekā iepriekšējie, likās tas briesmīgākais, kas var notikt. Viens mierinājums man bija un to teicu Adai: ja visi "striķi" trūks, atlaižīšu tevi no darba un pieteikšu darba pārvaldei, lai tevi sūta uz Vāciju. To vācieši izdarīs, tev varbūt tur būs jāstrādā kādā fabrikā, bet dzīvība būs glābta.

Nezinu, ko viņa īsti domāja, un pienāca septembris, mēneša vidus, un stāstīja, ka krievi jau esot Vidzemes vidienē. Sāku ne pajokam raizēties. 1943. g. jūnijā Berlīnē biju nopircis lietotu automobili, "NSU-Fiat", bet 1944. g. septembra sākumā man tas bija jānodod vāciešiem, par to saņēmdams 2600 ostmarku atliedzību. Bet man vēl bija labs "Lippert" divritenis, un sāku gatavoties kādu nakti ar to mēģināt tikt pāri tiltiem uz Pārdaugavu. Pasē man bija iespiests zīmogs, ka 15. oktobrī jāpieteicas Leģionā Annas ielā; līdz tam laikam es varēju kustēties brīvi.

Pienāca 26. septembra rīts, un ierados darbā kā parasti, drīz pēc astoņiem. Darbinieki bija jau gandrīz visi, tikai, laikam, Adas trūka. Sāku strādāt, bet divējas domas nedeļa miera: kas notiek ar Adu, un ko darīt pašam? Tā bija tik nomācīga doma, ka, tuvojoties pusdienas laikam, vairs nejaudāju strādāt un taisījos doties uz Adas dzīvokli, palūkoties, vai viņa nav slima. Un tai pašā laikā biju drošs, ka viņu tur neatradīšu, jo iepriekšējā dienā viņa ne par kādu neveselumu nebija žēlojusies.

Te - tālruņa zvans (vēl atceros mana biroja tālruņa numuru: 23984). Kas runā? - "Te es." viņa saka. "Ja gribi tikt ārā no Rīgas, esi šovakar pulksten septiņos Daugavmalā, Valdemāra ielas galā. Dabūju divas vietas uz kuģiņa, kas ies uz Ventspili.. Būsi? Jā?"

Tad tālab viņa nebija ieradusies darbā!

Pulkstenis jau bija tuvu divpadsmitiem. Vairums darbinieku jau bija devušies uz kopgaldu Ģertrūdes ielā ēst pusdienas. Veikalvedis Leanders Heinrichsons un vēl daži bija tepat. Lūdzu Heinrichsonu, lai man nogriež kādu gabalu no zoļādas, kas var būt turpmāk daudz derīgāka "nauda" nekā tās ostmarkas. Viņš nogrieza un nosvēra 2 kg, iebāza rupjā džutas maisā, un jautāja, ko tas viss nozīmē. Sasaucu visus palikušos darba biedrus, paskaidroju, ka nu liekas esam pienācis tas brīdis, ka man "jāņem vāga", jo ne sevi, ne viņus gaidāmajā briesmu laikā es nebūšu spējīgs aizsargāt. Lūdzu man piedot un domāt katram par sevi. Neviens neko neiebilda, pēc maniem vārdiem kapa klusums, bet pār dažiem vaigiem sāka ritēt asaras. Spiedu katram roku un steidzos ar savu zoļādas maisu uz mājām - Edvarta Virzas, agrākajā Strēlnieku ielā 1-b, dz. 8.

Tur sakārtoju trīs čemodānus, visus ar drēbēm un apaviem. Ada jau gaidīja. Arī viņa savas mantiņas bija sasaiņojusi trijos čemodānos, tā mums par abiem nu bija seši. Salīgtais kuģītis bija "Dzintarkrasts", jau stāvgrūdām cilvēku pilns, bet kāds matrozis mūs vēl uzlaida uz klāja un palīdzēja novietot čemodānus.

Mūsu briesmu apdraudēto braucienu "ar krietno kuģi Dzintarkrastu" esmu aprakstījis stāstīnā, kas iespiests "MLB Ziņotājs" 1995. g. janvāra numurā. Tikai vienu vēl arī te atzīmēšu: visbriesmīgākajā brīdī, kad vētra bija visbargākā un kuģītis līdz ar mums, kas bija uz klāja, vairāk nira zem ūdens, nekā peldēja pa virsu, un es gribēju Adai uzlikt vienīgo glābšanas jostu, ko man bija izdevies sagrābt, viņa manu palīdzību mierīgi noraidīja, teikdama: "Vai tu domā, ka tāda josta var izglābt dzīvību šini aukstumā, šini jūrā? Ja gribi, liec sev. Bet esi man tuvumā. Vienai slūkt man būs bail... Kopā ar tevi nebūs.."

Tādu dvēseles stiprumu! Es aizsviedu jostu projām un tikko valdīju asaras aiz nespēka ko darīt, un žēluma, un izmisuma, sevi un viņas dēļ.

Vēlākā dzīvē es viņai šad un tad pajautāju, vai viņa nekad nav nožēlojusī, ka ar mani sapinusies. Viņa parasti atbildēja: "Man laimējās tevi uziet. Kā sēni mežā."

Tas baigais brauciens pāri Baltijas jūrai sākās Liepājā 24. oktobra vakarā un beidzās 26. oktobra rītā zviedru salas Gotlandes dienvidu smailē, kur mūs zviedru robežsargi izsēdināja mazā miestīnā Hemsē. No turienes smagajos automobiļos uz Visbiju, kur pārnakšņojām teltis, un nākamā nakti ar kaņakuģi uz Zviedrijas cietzemi. Mu internēja lielā, zemā, plaši izvērsta koka celtņē, kur vasarā ļaudis bija ņēmuši ārstniecības vannas Nijbrū (Nybroo) pilsētas parkā. Tagad peldu sezona bija beigusies, lielā celtne bija tukša, galdnieki mūsu acu priekšā sabūvēja divstāvu lāviņas, un mēs, varbūt 70-80 cilvēku, visi bēgļi no Igaunijas un Latvijas, varējām sākt izkravāt savas mantiņas un atstiept kaulus uz ēvejskaidu maisiem lāviņās.

Par Zviedrijā pavadītiem četrarpus gadiem būtu atsevišķs stāsts. Šoreiz jāiet tam pāri un gaļām. Zināmu nepatīkamu apstākļu dēļ bijām spiesti pārcelties uz citu mazu miestīņu, Mulšā (Mullsjö), kur mūs zviedru mācītājs zviedru baznīcā formāli salaulāja 1948. g. 5. decembrī..

Ar kāda drauga izpalīdzību nākamā gada 16. februārī ieceļojām Kanadā, taču ne kā pārvietotas personas, "dipiši" vai bēgļi, bet kā parasti legāli imigranti, paši maksājot savu ceļu ar kuģi no Ģēteborgas līdz Halifaksai un ar vilcienu no Halifaksas uz Norandu Kvebekas ziemeļrietumos, kur mans paziņa jau strādāja raktuvē "Waite Amulet Mines" un arī man jau bija sarunājis "vietu" apakšzemē. Tā pirmo reizi "nokāpu ellē" gandrīz 38 gadi vecs, un tikai vēlāk pierādījās, ka biju jau par vecu tādas karjēras sākumam. Vasarā mani piemeklēja nāvējošs gaļais klepus,

kad "noklepoju" vairāk nekā 50 mārciņas no sava svara un, liekas, biju tuvu nāvei. Raktuves ārsti plātija rokas un tikai teica, "let the nature take its course". Ada, nabadzīte, pa to laiku, vairākus mēnešus, pelnījās kā mācēdama, lai samaksātu iri par mazo mājiņu, ko irējam, un nopirktu pārtiku sev un man. Latviešu, igauņu, lietuviešu un poļu sievas toreiz Norandā piepelinājās, iedamas "kungiem gridas berzt", un to darīja arī Ada. Ienākums bija caurmēra 40 centi stundā par smagu darbu.

Apstākļi palēnām uzlabojās, un 1958. g. 8. aprīli, turpat Norandā, "Youville" slimnīcā, Ada man uzdāvināja mazu miļu puisiti, ko tā paša gada 17. augustā "United" baznīcā latviešu mācītājs Eduards Ķerģis kristīja Induļa Mārtiņa vārdā.

No šī brīža es vairs nebiju "pirmajā vietā" - to bija ieņēmis Indulis. Jau pamanījusi, ka ir mātes cerībās, Ada bija atmetusi smēķēšanu un pēc dēla piedzimšanas uzņēmas 15 dienu ilgu organisma "iztīrīšanas kūri", pilnīgi atmetot jebkādu pārtiku, dzeļot tikai ūdeni un sulas. Viņa ātri zaudēja, apmēram, mārciņu dienā, jo darbojās mājā, kā parasts, rūpējoties par mājas tīrību un mazgājot autiņus bērnam, kā arī gatavojot man ēdienu, kam pati nepieskārās. Arī cigaretēm viņa nepieskārās visus trīs mēnešus, kamēr zīdīja puiku. Pēc zīdāla izbeigšanās meklējām un pirkām tikai visdārgākos un labākos produktus "formulu" gatavošanai. Puika labprāt ņēma šķidro "Ostoco" vitāminu, bet sākumā jebkādu gaļas gājumu spļāva ārā. Jau domājām, ka iznāks veģetārietis.

Biju uzstrādājies tajā pašā "Waite Amulet" raktuvē par "Assistant Chief Accountant", kad 1963. g. rudenī bija jāpārceļas uz Vallejildu, kādus 50 km dienvidrietumos no Montrealas, jo "Waite Amulet Mines" bija iztukšotas, visi metāli izsmelti un pārdoti par lētu naudu amerikāņiem. Sociālie un veselības kopšanas apstākļi Kanadā pa tam bija stipri uzlabojušies, mans stāvoklis jaunajā darba vietā pietiekami stabils un labi atalgots, un Ada beidzot ar atvieglotu nopūtu izteicās, ka pirmo reizi mūžā rūpes par ritdienu novēlušās no viņas kamiešiem. Valejildā nopirkām arī jaunu māju, citīgi strādādami, iekopām augļu kokus un ogulājus, darījām vīnu no pašu ogām, izskolojām dēlu par elektroinženieri. Kad viņš uzsāka pats savu dzīvi, Ada gan šad tad nopūtās, ka dēliņš vairs klāt nedzīvo, bet arī bieži noteica: "Nekad nedomāju, ka piedzīvošu tik skaistas vecuma dienas, tik labu un svētīgu mūža galu..."

Diemžēl, diemžēl, diemžēl... 1993. g. sākumā jaunas zīmes sāka rādīties. Peoniju krūms mājas priekšā, Adas stādīts, kopts un milēts, jau vairāk nekā desmit gadu kupli zēlis un nesis brīnišķus ziedus, to pavasari atteicās atzelt. Parādījās daži sīki asniņi, kas drīz sarāvās un nopuva. Visiem dzērieniem - vīnam, limonādei, sulām - Ada lietoja lielu kristalla glāzi uz augstas kājas. Vienu vakaru viņa man saka: "Lūdzu, ielej man Canada Dry!" Es meklēju plauktā viņas glāzi, nevaru atrast. Uz mani nepaskatīdamās, viņa saka: "Nemeklē to glāzi! Tās glāzes vairs nav!" - Nevaru saprast, kur tad tā glāze palikusi, jo ārā mesta tā nav, es pats rūpējos par atkritumu saiņošanu un iznešanu pie ielas malas aizvedējiem. Dabūju virtuves kāpnītes, pakāpjos, un pašā augšējā plauktā atrodu nabaga glāzi... ar nolūzušu kāju, ievistitu papīrā... Jūtos smagi vainīgs, ka man nav pieticis ar viņas teikto, ka neesmu ticējis, ka glāzes vairs nav. Bet viņa visu laiku sēž ar muguru pret notiekošo, un, kad dzērienu ieleju citā glāzē, viņa ilgu laiku tai nepieskaņas, bet arī nesaka ne vārda.

Vasaras vidū sāk nokalst viņas mīļākais augļu koks - aprikoze. Vēl gadu iepriekš tā bija nesusi bagātīgus augļus, no kuriem izbrūvējām ap 33 litri vīna, ko Ada milēja labāk nekā jāņogu un upeņu vīnu. Rudenī bija redzams, ka koks ir miris.

Tad nāca tas jaunākais.

Septembra vidū Ada cepa rupmaizi, kas bija viena no viņas speciālitātēm. Nekad un nekur neesmu ēdis tik garšīgu rupmaizi kā Adas cepto. Gaidījām Induli ierodamies no Denveras, Kolorado, kur viņš dzīvoja un strādāja. Kad maizīte bija izcepusi un Ada kukulišus izņēma no krāsns, viens bija šķērsām pārplis, ar tik lielu spraugu, ka tajā varēja ieguldīt mazo pirkstiņu. Mēs abi skatījāmies uz šo nelaimīgo kukulīti, saltās šausmās sastinguši. Tad es piespiesti iesmējos un teicu: "Laikam, tad jau man vakars, vēl šogad!" Viņa nekā neteica, un mēs labu brīdi nerunājām ne vārda.

Vēl tikai 22. jūlijā abi bijām pie mūsu ģimenes ārsta, kas atzina, ka mums nekas bīstams nekaiš.

Indulis ieradās piektdien, 17. septembri. Ada bija priecīga un jautra. Sestdienas rītā, 18. septembri, viņa žēlojās par nespēku un vājumu. Es aptaustīju viņas pulsu: Vai Dieviņ - tikai 40 sitieni minūtē! Abi ar Induli lūkojām pārliecināt, ka jābrauc uz slimnīcu. Nē un nē, viņa nebija piedabūjama. Ja jau uz slimnīcu, tad atpakaļ ceļa neesot.

Pienāca svētdiena, 19. septembris. Adas pulss 42 sitieni minūtē. Dakteris nav sazvānāms, jo svētdiena. Un uz slimnīcu Ada nav piedabūjama - gan nelabums pāriešot, ritu būšot labāk..

Pirmdiena, 20. septembris. Indulis aizbrauc uz Montrealu nopirkt svaigus garšīgu kliņģerus. Man laimējas sazvānit ārsti, tā atbrauc - Adas pulss joprojām 42, bet asins spiediens šausmīgs - 240! Ārste sazvānās ar slimnīcu un aranžē tūlītēju palīdzību kritiskam stāvoklim. Pa tam Indulis ir mājās no Montrealas ar kliņģeriem, bet ēst nav vaļas, jāved māmiņa uz slimnīcu. Viņa saģērbjas, mierīga, vēl uzkrāso drusku lūpas, bez steigas, bez uztraukuma, kamēr mēs lecām vai no ādas ārā. Pustrijos pēcpusdienā esam slimnīcā, Ada pati iesoļo, bez palīdzības, bet darīšanas ar papīriem aizņem laiku, un viņa ir gultā tikai ap pieciem pēcpusdienā. Mēs ar Induli viņu mierinām, ka viss būs labi, jo nu viņa ir drošā vietā, ārstu uzraudzībā, un braucam mājā, apsolidāmi ap sešiem atkal atbraukt, kad būsīm drusku ieēduši.

Mājās tikko esam sākuši ēst, zvans no slimnīcas: Adai smadzeņu trieka, "stroke", paralizēta labā puse. Aizdrāžamies uz slimnīcu, nabaga māmiņa svaidās gultā un nepārtraukti kaut ko runā, ko neviens nevar saprast. Viņa kādas trīs dienas būšot "confused", ārsts saka.

Pēc četrām dienām viņa it kā drusku uzlabojas. Mēs aiznesam fotogrāfijas, viņa skatās, apgriež otru pusi, it kā lasa, kas tur uzrakstīts, bet runāt nerunā. Viņu izņem no "intensive care unit" un novieto pusprivātā istabā, un dakteris saka, nākamo nedēļu varēšot sākt fizioterapiju.

Indulis kādu dienu lido atpakaļ uz Denveru, un, kad viņa lidmašīna jau pacēlusies no Dorvalas, es saņemu vēl vienu briesmu zvanu no slimnīcas: Adai "cardiac arrest" - vai es gribot, lai viņi darot visu, kas iespējams sirds darbības atjaunošanai? "For God's sake - do it, please!" es atbildu. Trīs elektriskie "šoki" bijuši vajadzīgi.

Bet nākamā dienā, kad es viņu apmeklēju, redzu, viņas nagi, kas bija sārti, tagad ir zilganpelēki. Mani pārņem saltas šausmas, jo zinu, ko tas nozīmē. Bet rādu priecīgu seju un stāstu, ka drīz viņa varēs nākt mājās.

Mājās cauru nakti, un dažas dienas uz priekšu, piesaucu Dievu, kliezdu uz Dievu, brēcu un kliezdu kā zvērs mežā - Dievs lielais, Dieviņ tētiņ - palidzi taču, citādi es tevi vairs nekad nelūgšu!

Nekas nelīdzēja - ne lūgšanas, ne sāpju un izmisuma kliedzieni. Piektdienas vakarā ap plkst. astoņiem, 1. oktobrī, kad viņu apmeklēju, viņa elpoja 43 reizes minūtē. Izsaucu ārsti, kas paskaidroja, ka glābiņa nav.

Sestdienas rītā, 2. oktobrī, viņa vairs tikai gārdza. Manā klātienē viņa sāka raustīties, rociņa, ko turēju savā rokā, bija karsta kā uguns. Izsaucu medmāsu, tā mani izraidīja no istabas...

Plkst. 10:15 no rīta viņa bija mūs atstājusi.

Mājās ticis, zvaniņu Indulim, kas jau to pašu ziņu bija saņēmis no slimnīcas.

Bēres otrdien, 5. oktobrī; pārpelnošana 12. oktobrī; urnas pārvešana mājās 14. oktobrī. □

Osānu Kārlis

TĀ KUNGA BALSS...

Spožs Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa koncerts.

Sestdien, 30. martā Toronto notika Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 44. gadskārtējais mūzikas koncerts. Atzīmēja arī diriģenta Arvīda Purva 70 mūŗa gadus. Šie koncerti joprojām pieder pie latvieŗu mūzikas dzīves izcilākiem notikumiem, kā saturā,tā arī vokālā un izstrādātā mūzikālā sniegumā. Diriģents A. Purvs bija vēlējies daļēji - simboliski atspoŗuļot koŗa līdzšinējo repertuāru, iekļaujot programmā arī 2 savas kantātes.

Koncerts iesākās ar Fr. Šuberta skaņdarbu "Vācu mesa", komponētu korim, stīgu orķestrim, timpāniem un ērgelēm - Introit, Gloria, Gospel, Sanctus, Prayer un Benediction. Tekstu tulkojis Oļģerts Cakars.

OKUPĀCIJAS MŪZEJS

Ja Introita 1. dziedājumā (Kur lai es skatu raidu, kad būdu kauss plūst pāri?) vokāli pilniskanīgs bija arī visklusinātākais, slavējamā saskaņā ar orķestri un Dāvida Šmita ērģeļu spēli. Forte daļas skanēja bez forsēšanas. Izpildījums bija pilnvērtīgs, bez meklētiem efektiem - pārspilējumiem.

Sekoja Guno "Credo" no "Messe Du Sacré Coeur De Jesus" korim, stīgu orķestrim, timpaniem un ērģelēm. Tekstu iekārtojās A. Purvs. Guno vārds, galvenokārt, pazīstams ar operu "Fausts", bet viņa daiļradē ievērojamu vietu ieņem tieši garīgā mūzika. Credo ir Nikajas ticības apliecība (Mēs ticam uz vienu Dievu...) Skaņdarbā sieviešu balsis vietām mijas ar vīru dziedājumu, skanēja pārliecinoši šajos "solo" dziedājumos.

Andrēja Jurjāna "Lūgšana" no "Garīgās kantātes" koris iemīļojis, daudzreiz dzirdēta. Tai komp. T. Ķeniņš devis meistarīgu un izteiksmīgu instrumentālo pavadījumu, 1973. g. veltot to A. Purvam ar ierakstu: "Kolēģim un draugam Arvidam Purvam, latviešu koŗa mūzikas izcilam kalpam svešumā."

Latviešu garīgās mūzikas meistaru Viktoru Baštiku pārstāvēja saīsināta kantāte "Dieva vadība" korim, stīgu orķestrim un ērģelēm. Tā iesākās ar koraļveidīgu, mērena tempa dziedājumu (Kur ņemšu dziesmu Ķeniņam, svētie ko aprīno?). II daļa rit gaišā noskaņā ar plaši veidotu forte beīgu posmā (Cik varena un brīnīška ir Dieva vadība). III dziedājums (Jā, viss sāk irt.) iesākas satraukti un aicina pašauties Dieva vadībai. Seko lēnā tempā rakstītā daļa (Kas dzīvo Visaugstākā patvērumā?) un gavilējošais noslēgums (Slava godības Ķeniņam, kas mūžam ir un būs.).

Alfrēda Kalniņa "Elēģija" komponēta vijolei un klavierēm. A. Purvs to pārveidojis stīgu orķestrim. Skaists darbs priekšzīmīgā izpildījumā. Sava veida pirmatskaņojums.

Apdāvinātais ērģelnieks Dāvids Šmits iepazīstināja klausītājus ar Imanta Ramiņa skaņdarbu ērģelēm "Prelūde un Fūga". I. Ramiņš, kuŗu savā laikā Toronto pazinām kā vijolnieku, ir kļuvis par ievērojamu komponistu un diriģentu Kanadas mūzikas pasaulē, mazāk latviešu sabiedrībā. A. Purvs vairākkārt iekļāvis viņa korim rakstītos darbus Sv. Andreja koŗa koncertu programmās.

Izcilā devumā dzirdējam A. Purva kantātes. "Pasaules dārdos", ar Ingridas Viksnas tekstu (Tā Kunga balss skan klusi un maigi pasaules dārdos.), dzirdējam koŗa, stīgu orķestra, elektrisko klavieru, sitāmo instrumentu un ērģeļu izpildījumā. Pie klavierēm bija koncertpianiste Irena Purene, pie ērģelēm - Dāvids Šmits. Tā ir A. Purva visvairāk atskaņotā kantāte. Pirmatskaņojumā dzirdēta 1990. g. draudzes koncertā, 2 reizes baptistu dziesmu dienās ASV. Toronto dziesmu svētkos (1991.) garīgā koncertā atskaņota ar pilnu simfonisko orķestri. Latvijā to pirmoreiz atskaņoja "Sonore", dir. Edgara Račevska vadībā. 1993. g. Latvijas Universitātes aulā Sonori diriģēja pats autors. Koncertu pārraidīja televīzijā. Kritiķi atzinīgi novērtēja komponista darbu.

Iespaidīgs bija koncerta nobeīgums ar A. Purva laikmetīgā ieskaņā komponēto kantāti "Pret gaismu", kuŗas pirmatskaņojums notika 1976. g. To atskaņojis arī slavenais Mendelsona koris ar simfonisko orķestri dir. Elmara Eislera vadībā. Tekstam izmantots drāmatisks un pārdzīvojumiem pilnais Ingridas Viksnas cikls "Piecas nakts". Tā komponeta korim, teicējam, timpaniem, stīgu orķestrim un ērģelēm. Koris kantātē lieliski apliecināja savu mūzikālo un vokālo varēšanu, papildinot priekšnesumu ar vienreizēji labu izrunas skaidrību. Nevainojami izskanēja arī koŗa unisonā runātais teksts "Ja tikai viena vienīga diena man būtu..." Ļoti labs, skanīgs un pārliecinošs savā vienkāršībā bija teicēja - Valdemāra Pukāta sniegums.

A. Purva skaņdarbi - kantātes ir īpatas, ar stīlu izteikt savus pārdzīvojumus skaņās. Tas nav ne V. Baštīks, ne Jānis Kalniņš, nedz arī kāds cits. Tas ir Arvids Purvs, kuŗa skaņdarbi saista klausītāju un kas patīk arī pašiem dziedātājiem.

Koncertā vāju vietu nebija. Tas bija lieliski izdevies. A. Purvs rūpīgā darbā panācis, ka mēs tiešām varam lepoties ar Sv. Andreja draudzes kori, kas ir respektējama koŗa vienība.

Korī bija 15 soprāni, 12 alti, 6 tenori un 9 basi. Stīgu orķestri bija 7 vijoles, 2 alti, 2 čelli un viens kotrbass, visi profesionāli mūziķi. Viņu vidū bija 2 latvieši - Aivars Zītaris un Aigars Ranka.

Ž. Zentiņš,
Toronto

Rīgā, Strēlnieku laukumā 1, Latvijas 50 gadu okupācijas mūzejs, kas dzima 1993. gadā, vēl ir dzīvs. Tā fonda izstādi varam skatīt katru dienu no plkst. 11:00 - 17:00, tikai svētdienās un pirmdienās tā slēgta. Apmeklēt to iespējams ikvienam, pat vistrūcīgākajam, jo ieeja te bez maksas.

Iebraucis no 200 km attālās Alūksnes Rīgā, vienmēr nāku un piespiežu zvana pogu pie mūzeja ārīenas, un tā darbinieki, paraudzījušies pa rudeni bojāto un atkal salaboto stikla sienu un pārliecinājušies, ka neizskatās pēc iespējama demoletāja, laipni atveŗ durvis uz mūsu tautas vissāpīgāko neseno vēsturi. Esmu atnācis, lai stiprinātu un bagātinātu savu atmiņu, lai te rastu spēku dzīvotgribai starptautiski par neatkarīgu atzītājā Latvijā, kuŗā joprojam valda bijušie Maskavai padevīgie varasvīri.

Viņiem nav izdevies iznīcināt tautas ticību Latvijas nākotnei, to apstiprina mūzeja darbinieku, palīgu, skatītāju degsme un uzpurēšanās, un tādēļ par spīti valdības nelabvēlīgajai nostājai Okupācijas mūzejs izturēja arī šo auksto ziemu, kad ekspozīcijas zālē gaisa temperatūra nepārsniedza 0 C grādus. Centrālāpkure ir avāŗējusi un nav atjaunojama, apsildīšana iespējama tikai ar elektrību. Tā kā "Latvenego" vairs nedod pazeminātu tarīfu, šā gada sākumā par apkuri bija jāmaksā, apm., Ls 570.- mēnesī, bet 1996. gada budžetā šādi izdevumi nav paredzēti. Vienīgi ēku valdība bez īres maksas uz laiku ir nodevusi OMF rīcībā.

Mūzejs iztiek bez reklāmas, lai nebūtu apmeklētāju pārmetumu par saīšanu. Lielākā daļa 5. Saeimas deputātu un valdības locekļu nav nākuši šurp arī tad, kad vēl te bija silti. Nāk Sibīrijas vergu nometņu aukstumu izturējušie un citi latvisko apziņu saglabājušie, kuŗu sirdis silda Latvijas ideja. Īsā laikā mūzejs ir ieguvis tautas patiesu uzticību - katru dienu cilvēki atnes mūzeja fondam arvien vairāk sen sakrātu un ilgi slepenībā glabātu dokumentu, fotogrāfiju, vēstulu, atmiņu stāstījumu, dienasgrāmatu par okupācijas laikā pārdzīvoto. Ir savākts, sakārtots bagāts materiālu daudzums. ONF kļuvis par informācijas krātuvi zinātniskiem pētījumiem, tā ir izmantojama tiesu praksē, konstatējot okupantu noziegumus, tā būtu vislabākā palīdzība skolotājiem jaunatnes audzināšanā, bet daudzi vēstures skolotāji, laikam, to nesaprot vai negrib saprast; ko gan citu lai sakām, ja skolās vēl Latvijas vēsturi māca pēc Latvijas PSR Izglītības ministrijas apstiprinātām mācību grāmatām, kuŗas sarakstītas jaunatnes audzināšanai komūnisma garā. OMF ir sastādīta patiesas Latvijas vēstures grāmata, bet trūkst līdzekļu tās izdošanai.

OMF archīva un lasītavas bagātīgos materiālus ar mūzeja darbinieku palīdzību arī visbargākā sala dienās bija iespējams lasīt 1. stāva siltākās telpās.

Ja pašreizējā valdība grib, lai tauta aizmirstu okupantu nežēlīgo valdīšanas laiku, latviešu iznīcināšanu, jo tā pieļauj un veicina nepatiesību un ļaunprātīgu, pret tautu vērstu melu izplatīšanu ārzemēs; pretosimies šim nodevībām. Apmeklēsim OMF, paīi ielūgsim to apskatīt arī cittautiešus, jo ekspozīcijas teksti ir lasāmi arī angļu, vācu un krievu valodās. Brāļi un māsas svešumā, lai jūsu sirdīs zelta burtiem būtu ierakstīts likums: katram jādodas svētceļojumā uz Okupācijas mūzeju! Uz turieni lai jūs ved pirmais ceļš pēc Latvijas robežas pārbraukšanas. Iepazīstaties ar patiesību, pēc atgriešanās mīţņu zemēs, stāstiet, rakstiet par to. Okupācijas mūzejs iedvesmos Jūs, parādīs virzienu Jūsu darbībai, aizstāvēt Latviju. Jūsu apmeklējumi mūzejā, uzstāšanās stiprinās mūsu kopīgo cīņu mūsu etnisko tiesību aizstāvēšanā. □

P. S. Okupācijas mūzeja padome 11. martā uzaicināja 6. Saeimas deputātus apmeklēt izstādi daŗas dienas pirms 25. marta - tautas sēru dienas. Norunātajā dienā un laikā īpaīi uzpostajās telpās mūzeja darbinieki gaidīja 6. Saeimas deputātus. Neatnāca neviens. □

Arturs Edgars Kubulnieks

☒☒☒☒☒☒☒☒☒☒

PAR VECIEM STĀSTIEM

Šī gada marta mēneīa MLB Ziņotāja parādījās raksts "Veci stāsti jaunā izlaidumā", kur autors Osānu Kārlis prasa pēc atbildēm.

Par Dr. A. Švābi zinu, ka viņš ir sarakstījis vēstures grāmatu. Par Dr. A. Bilmani man ir saglabājusies dažas ziņas, kuŗas man stāstīja mans bijušais draugs, kas pazina Bilmani personīgi.

Sūtņu vidū Bilmanis bija pazīstams ar savām skaistām, kodolīgām runām. Viņš bija uzrakstījis 6 runas par dažādiem tematiem. Tās viņš bija iemācījis no galvas. Katru no tām viņš pielāgoja situācijas prasībām.

Attiecībā uz Bilmaņa pāriešanu katoļu ticībā, draugs man stāstīja, ka sūtnis svētdienās mēdzis iegriesties katoļu baznīcā klausīties dziedāmo Sv. Missi gregoriāņu mūzikas salikumā. Viņam sevišķi esot patīcis klausīties "Credo" un "Gloria". Viņam esot patīcis lasīt Sv. Pāvula vēstules.

Lielu ietekmi uz Bilmaņa reliģisko domāšanu esot atstājuši konvertīti no anglikāņu ticības Sv. Roberts Belarmins un Ņūmans; žīdu konvertīts Osterreichers, kas vēlāk iestājās jezuitu ordenī, un daži vācu protestantu mācītāji. Ir zināms, ka Bilmanis tapa par katehmenu kāda jezuitu priesterļa vadībā. Īsumā - mēs nezīnām par Sv. Gara darbību Bilmaņa dvēselē. Pēc katehizācijas nobeigšanas Bilmanis tika kondicionāli nokristīts katoļu baznīcā un pieņēma vārdu "Kristaps" - Kristus nesējs. Pēc Dr. A. Bilmaņa pāriešanas katoļu ticībā daži tā laika valdības viri lielā sašutumā prasīja viņa atstādīšanu no sūtņa amata...

Attiecībā uz "Catechism of the Catholic Church". - Katoļu katekisms domāts visu slāņu un izglītības līmeņu cilvēku iepazīstināšanai ar katoļu ticības pamatiem. Tas nav "Ex Cathedra" pasludināts nemaldīgs dokuments. To var lasīt katrs un spriedēt par to pēc patikas un saprašanas. Tālāk raksta autors piemin "kardinālus un bīskapus... ar sirmām galvām...kas ietveŗ pasakas dižās reliģijas kodolā". No tā izriet, ka katoļu kardināliem un bīskapiem vajadzētu prasīt O. K. pēc padoma kā rakstīt Katoļu katekismu. Tāpat evaņģ. Matejam vajadzēja prasīt O. K. kā rakstīt evaņģēliju. Tā vien liekas, ka kritiķis gribētu sasaukt visus kardinālus un bīskapus kopā, tos nostrōt un mācīt, kā kas rakstāms Katoļu baznīcā.

Lasot katoļu kritiķa šo un agrākos rakstus, nav saprotams, kādu jaunu katoļu baznīca ir viņam nodarījusi. Viņam absolūti nav nekā laba sacīt par katoļiem, katolicismu. Viss ir kļūdainš, muļķīgs, aplams; visi katoļi, mirušos sūtņus ieskaitot, ir neizglītoti, neprašas, nekā nesaprot no Sv. Rakstiem. Lūk, viņš, tikai viņš zina Sv. Rakstu novērtējumu un īsto saturu. Nav saprotams kritiķa nolūks. Varbūt viņš sevi iedomājas par kaut kādu misiōnāru, pravieti, lai ar saviem rakstiem paglābtu protestantu ticīgos no katolicisma tumsības, no Sv. Rakstu maldiem. Ja jau kritiķis tik zinošs un objektīvs, tad kāpēc viņš neizklāsta savas nemaldīgās gudrības protestantu katekisma lietās? Vai tad tur tiešām viss vislabākā gaismā un kārtībā? Kāpēc kritiķis neizskaidro luterāņiem Mārtiņa Lutera mācību, ietvertu "De Servo Arbitrio"?

Visumā kritiķis pieņem ļoti autoritatīvu nostāju, lietojams tādas teicienuš, kā "Manā prātā tāds priekšlikums ir absurds", "tāds priekšlikums runā preti Bībelei", "Aprobežotībā (Dievu) neesmu varējis ieraudzīt un atzīt", "no nāves grēka esmu brīvs". Varbūt ļaudis nezina, ka Kanadā ir piedzimis jauns "Messija". un kanadieši to neapjēdz?... Kritiķis ir ar aprīnojamu prātu un gudrību. Viņš var diskutēt par katolicismu; viņš zina, cik ilgi spīdēs mūsu mīļā saulīte; viņš var piekrist un nepiekrist astronomiem; viņš zina visu un visur viņam ir taisnība. Vai tādām gudriniekam nederētu sēdēt kādā Montrealas universitātes katedrā? Kāpēc šis zinātnieks neiespiež savu astronomisko atzinumu kādā zinātnes žurnālā?

Katoļu kritiķis nespēj paiet gaŗām Sv. Rakstiem. Kāpēc Sv. Rakstu autori negaidīja uz tāda liela kritiķa nākšanu pasaulē un neprasiņa viņa padoma, ko un kā rakstīt?

Sine ira et studio, katoļu baznīca nav atzinusi Sv. Rakstus par nemaldīgiem, jo tos ir rakstījuši cilvēki Dieva iedvesmojumā, pielaižot pretrunas, gramatiskas kļūdas fonētikā un sintaksē. Spriežot pēc kritiķa rakstu satura, Sv. Rakstu problēmu risināšana nav kritiķa smadzenēm pa spēkam.

Dziļa un plaša Sv. Rakstu interpretācija prasa vismaz sešu Bībeles valodu pilnīgu pārvaldišanu un ilgu gadu studijas speciālās Sv. Rakstu skolās. Katoļiem tādas ir Romā "Biblicum" un Jeruzālemē "Ecole Biblique". Sv. Rakstu studentiem jābūt teoloģijas doktoriem, S. T. D. Tad viņiem ļabi jāiepazīstas ar Bībeles archeoloģiju un etnogrāfiju Izraēlā, Persijā, Sīrijā, Grieķijā, Turcijā, Irakā un Ēģiptē. Sv. Rakstu studiju programmā ietilpst

heuristika, hermenūtika, eksegēze, Sv. Rakstu vēsturiskā, literārā un filoloģiskā kritika. Kam no mums tādas studijas ir pa spēkam? Starp protestantu un katoļu teoloģiem ir ļoti mazs skaits zinātnieku, kas nodarbojas ar Sv. Rakstu pētīšanu un interpretāciju.

Mūsu katoļu ticības kritizētājam, laikam, nav zināms, ka pirmā bija katoļu Bībele "Vulgata", ko Sv. Heronims pārtulkoja no ebreju un grieķu valodām latīņu valodā. Vēlāk šo Bībeli sāgrozīja dažādas kristiešu ticības atvases, lai dotu bibliisku attaisnojumu savām mācībām. Tāpat kritiķis nezina, ka katoļu baznīcā ir ielikts visskaistākais, kas ir atrodams mūzikā, mākslā, arhitektūrā. Jāpiezīmē, ka mūsu dienās Sv. Rakstu zinātnieki nekritizē viens otru, bet mēģina saprast viens otra nostāju, nodibinot triologu - saprašanas starp islama, kristiešu un žīdu ticīgajiem. Mūsu kritiķis aiz atsevišķiem kokiem neredz ne kristiešu, ne arī citu ticību dziļo, skaisto mežu. Reliģiju vēsturnieks Otto Rudolfs saka, ka katoļu ticība ir vispilnīgāk attīstīta. Turpretī protestantisms ir tā sevi "noplicinājis, ka no tā ir palicis izbalināts reliģijas skelets. Rezultātā pat Kristus attēls ir noņemts no krusta. Savelkot kopā, tā vien liekas, ka mūsu bēguļošana vēl nav mums iemācījusi ticību, iecietību, toleranci."

Ne tikai katoļu ticībā, bet gan visās kristiešu ticībās ir minēts velns. Viņš ir lielos draugos ar tiem, kas noliedz viņa eksistenci un darbību pasaulē un katra cilvēka dvēselē. Velns ļoti veicīgi prot aptumšot individu prātu tā, ka velns spēlē, indivīds danco.

Vai mūsu Sv. Rakstu vizīnis arī zina, Bībelē ir minēts gadījums, kur cūkas izdarīja pašnāvību - noslicinājas? Bībelē ir minēts runājošs ēzēlis un runājoša čūska.

Par nožēlu ir jāsaka, ka Sv. Rakstu nievāšana, katoļu ticības izsmiešana un Kristus izjokošana ir MLB Ziņotāja lasītāju āzēšana.

Gandrīz vai piemirsu. Bez runājošā ēzeļa Sv. Rakstos ir minēts arī cits ēzēlis, uz kā muguras Kristus Pūpolu svētdienā iejāja Jeruzālemē. Tomēr ēzēlis palika ēzēlis pat līdz mūsu dienām. Tad, nebūtu nevietā, ja mūsu lielais astronoms ar Einšteina formulas palīdzību izskaidrotu tādu noslēpumu, kāpēc ēzēlim ir zirga galva, gaŗas ausis un govš aste. Laikam, astronomiski arī ir iespējams atrisināt mīklu, kāpēc ļaudis zīmē velnu ar āza galvu, govš šķeltiem nagiem un govš gaŗu, gaŗu asti.

"Nav lielāka āza par gados vecu ar pusaudža prātu āzi." Tā saka čigānu paruna.

Bet žīdu paruna saka, ka vecumdienās dažreiz smadzenes saraujas un tad iznāk "cepure laikā, bet galva par mazu."

Mans ticības apliecinājums ir šāds:

Es ticu saulei arī tad,, kad viņa nespīd.

Es ticu mīlestībai pat tad, kad nespēju viņu sajūst.

Es stipri ticu Dievam pat tad, kad Viņu ar acīm neredzu. □

Jānis Liepiņš,
Floridā

☒☒☒☒☒☒☒☒☒

Izlasot MLB Ziņotāja š. g. marta numurā Osānu Kārļa rakstu "Veci stāsti...", jūtams, ka viņš ir ļoti noraizējies, kā pastarā dienā Jēzus tiks galā ar avju un āžu šķirošanu. Tā kā O. K. liekas gudrāks par 12 kardināliem un bīskapiem - kas sarakstījuši muļķības - varbūt O. K. varētu pieteikties iet Jēzum palīgos. Tad jau tā lieta ietu! Vienīgā ķibeļe būtu ar tiem, kas ir pārpelnoti. Bet gan jau O. K. arī to zinās izkārtot. □

Lasītāja Toronto

☒☒☒☒☒☒☒☒☒

VAI RUŅĶIS IR RASISTS?

Montrealas ZIŅOTĀJA "Vēstulēs" J. Purviņš Jurjāns nodēvējis mani par "rases tīrbnieku". Par daudz goda! Un pilnīgi nepelnīti. Ko lai saku? Varbūt tikai vienu: Kungs, piedod Purviņam Jurkānam! Arī tad, ja Purviņš Jurkāns zina, ko dara! □

Aivars Ruņģis

☒☒☒☒☒☒☒☒☒

DVĒSELES

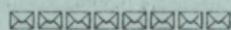
Dzejolis ir brīnums... sapņa brīnums vērstš īstenībā, bet tas ir arī brīnumaini skaists un ar dziļu filozofiju. Izsauca mani dažādas pārdomas. Melanijai Vanagai, divām viņas grāmatām - **Mātes cilts** un **Tēva cilts** (abas Latvijā ļoti iecienītas) apakšvirsraksti ir **Dvēseļu sasaukšanās**. Rakstniece iecītīgi tēlo un

QUO VADIS BELARUS?

pārliecina lasītāju par iespējamo dvēseļu saskarsmi paaudžu starpā, nezūdamību no neatmināmiem laikiem, no sirmās senātes līdz mūsu dienām... Nāk prātā kāds filozofa teiciens: "Pāri visām robežām". Dzejoli **Dvēseles** Jūs minat: Tur malu nav...

Nu, es varētu vēl ilgi par šo Jūsu dzejoli runāt, bet nedrīkstu tik traki aizrauties. Miļš paldies! □

Velta Dindone,
Indianapolē

PĀRPRATUMS UN PIEBILDES

Pie ziņojuma par Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes pilnsapulci man ir iebildumi pie paragrafa "Revīzijas komisijai bija vairāki iebildumi pie grāmatvedības" un atzīmes, "ka iztrūkst daži izdevumu dokumenti sakarā ar nama pārbūvi."

Citēju izrakstu no draudzes revīzijas komisijas nolāsītā protokola pilnsapulcei: "Grāmatvedībā visi ieņēmumi un izdevumi iegrāmatoti pareizi, kā kasieris, tā grāmatvedis veikuši atzīnīgu darbu draudzes dzīvē." Pārskatā nepieminēts, ka, "pārbaudot draudzes valdes darbību 1995. gadā, revīzijas komisija konstatē vairākas nepareizības."

Pieminēšu tikai draudzes nama remontu, kas bez pilnsapulces piekrišanas nodots kontraktoram D. Lauzon. Līdz šim nav uzrādīts rakstisks kontraktora remontu aprēķins, kā arī rēķini, kā izmaksātā summa izlietota, un pat iss, rakstisks pārskats par veiktajiem remontiem. Atzīmēju, ka par draudzes nama remontu veikšanu kontraktoram D. Lauzon 1995.gadā samaksāts \$ 39.732.97. Par šīs summas saņemšanu ir vairākas D. Lauzon parakstītas kvītes, kas iegrāmatotas, uzrādītas revīzijas komisijai un apstiprina minētās summas saņemšanu.

Nobeigumā jāatgādina, ka pilsietīgā draudzes locekļa maksājumi ar 1996. g. ir \$ 98.00 gadā (draudzes nodeva \$ 85.-, Kanadaš luterāņu sinodei \$ 6.-, LELBA \$ 6.-, LELBA Kanadas apgabalam \$ 1.-. □

M. Peize, draudzes grāmatvedis

◆ Paldies par papildus piezīmēm!

Vispirms, par draudzes maksājumu. Tas ir drukas velniņa nedarbs. Kļūmi pamanījām, kad marta numurs bija jau salikts. Draudzes locekļiem tādēļ jāievēro, ka pareizā summa ir \$ 98.-, nevis \$ 93.- (8 vietā piesities 3, ko, korektūru lasot, uz ekrāna pagrūti uzķert)!

Tālāk - ziņojumā nebija domāts īpaši pārņemt grāmatvedim vai kasierim, bet gan vispārēja atzīme par to revīzijas komisijas ziņojuma daļu, ko piemin vēstules autors. Abi pieminētie draudzes darbinieki arī ir draudzes valdes locekļi. Kaut ko līdzīgu min arī ziņojums šī gada Draudzes ziņu 4/5/6 numurā: "Revīzijas komisija ziņoja, ka kases grāmatas ir rūpīgi turētas, bet ka ir manītas vairākas nepareizības sakarā ar draudzes nama remontu projektu. Komisija sniedza ieteikumus, kā tās varētu izlabot."

Ceru, ka ar šo pārpratumu ir kaut cik izskaidrots un ka pie tā vairāk nebūs jāatgriežas. Jautājumos, kuņos ir pretējas pozīcijas, pārpratumu arvien rodas. Aizvadītā draudzes sapulcē šādu momentu netrūka. Nu tā ir aizvadīta, un draudzes darbs māc. R. Caunes vadībā sekmīgi turpinās. Veicināsim to. □

M. Štauers

Kāpēc neiet uz priekšu? Par daudz partiju, par daudz gudrinieku, par daudz tukšu solījumu.

This is a little report about the situation in Belarus April, 1996, expressed by a female teacher who visited Minsk in humanitarian purposes. I fulfilled my task at the sanatorium all right, but I want to tell everybody what I saw with my own eyes and what I was told by people in the streets on the day of April 2. This was the very day that the president Lukachenko went to Moscow to sign the treaty between the two states. I suppose some of you watched the ceremony on TV and perhaps you even were told that the Belarussian people want to go back to Russia. Maybe some do - those who had better times in the old system and those who don't feel like Belarussians. As far as I have been told, a majority want their independence to last and strengthen, especially the young hardworking group of students. In Belarus today there are huge social differences - those inside and those outside the system. Working people are humiliated by extreme low wages which make them unable to deal with political matters - their struggle of daily life keep them more than busy and depressed. Officials and banking people are well paid with great privileges, e. g. very low prices of canteens. The Belarussians are patient and disciplined, but what are their alternatives these days?

On April 26th there is the ten years anniversary of Chernobyl. Don't forget Belarus, the country that got 70% of the nuclear pollution from Ukraine. Belarus has enormous problems with almost everything - they need the western support in every way. Don't make Belarus the dustbin of our western consume. Go there, spend your money there. For humanitarian aid: gather goods and go there to buy what they need. Don't buy expensive goods in your country and spend thousands of dollars bringing them into the country: Belarus have all the goods they need, what they do need is to be paid for their work by money so they can buy their own products that are good for them.

Back to the facts. On Sunday, March 24th there was a huge demonstration in Minsk where 70,000 people marched in the streets to show their disgust to the signing of a treaty between Jeltsin and Lukachenko. 70,000 people are huge amount of people, taken into consideration that most people are afraid of taking part in demonstrations. More about that later.

On the next Sunday, March 31st, the authorities decide to have a demonstration FOR the president and the signing of the treaty. To gather as many people as possible, these are some of the tricks:

People from the area around Minsk were offered free transport and a sum of money - 300.000 rubles to go to the meeting. This is a lot of money - a teacher earns 470,000 rubles a month for teaching 28 lessons a week, this sum is also the monthly pay for doctors and lawyers.

Every plant (factory) enterprise was forced to make e. g. 50 workers attend the meeting. They received the new flag and were told that if they didn't go they would have no salary.

Teachers at schools were called on Saturday afternoon to meet at the meeting and these would have an extra day off. This is how the authorities work to be able to present for the world the "fact" that people are supporting the president. I think people outside Belarus should know this.

On April 2, the signing was to take place in Moscow. I suppose you watched the ceremony on TV where the church also was present?

In Minsk, where I was that particular day, people were told on the radio the same morning that if they went to the city that afternoon, they would have to suffer the consequences - they might even get shot. Any demonstration would be illegal. And - this was a signing of a treaty on behalf of the Belarussian people? Why would the people demonstrate if they agreed, and why must the president forbid demonstrations if he acted on behalf of the people?

Well, at 13:30 I went along Independence Square, walkin in the sunshine, waiting for the time to 15:15 when I had an appointment with the City Council's coordinator for my home

county. Suddenly there were dozens of buses, lorries, ambulances, armed vehicles with cannons driving into Independence Square and taking their positions on every corner to block the traffic. It was like a battle was going to take place. Soldiers with helmets, batons and shields stood in hundreds everywhere. I went to the meeting as planned, but could hardly concentrate on the subject - watching what was going on just outside - the Square was filled with soldiers, police, officers of all branches. I felt terribly provoked - ME - a complete stranger. I was shocked and scared, angry and disappointed at the same time. I had been told that Belarus was an independent country, and now THIS. If I hadn't seen it with my own eyes I'd never believed it. This is why I tell you who want to think for yourselves - Belarus is being strangled very efficiently, they are being forced back to Russia against the people's inner will. I tried to get home by the Metro but, the entrances were blocked by soldiers. People didn't get home from work - they had to walk or find other ways home, just because their "chosen" president was to sign a treaty for "his people".

This is a true story - I'm just telling you what I saw. I talked to people in the street who very reluctantly spoke their opinion after being convinced that I agreed with people. Belarus needs help from the supporters of independency and peace. Don't forget this country which has already suffered so much through second world war - every 4th Belarussian was killed. Belarus needs your support NOW. □

Svanhild Jamne Valstadsve

+++++

CONCEPTUAL CONTRIBUTION TO JAN 26 DEBATE ON ECONOMIC SITUATION

The historic events in Eastern and Central Europe that started as the Berlin Wall came down in November 9, 1989, and that led to the dissolution of the Soviet Union and the fall of Mikhail Gorbachev in December of 1991, presented us with the tremendous opportunity of also bringing Eastern and Central Europe into the new democratic Europe, the base of which was created in Western Europe in the post WWII era by a major moral program of reconciliation accompanied by massive funding for that which was required in order to ensure the economic viability and well-being of the entire region.

The international political situation is now truly promising as the European Assembly is about to admit the Russian Federation to membership. However the hoped for European solidarity in support of individual freedoms and social, economic and cultural rights is severely threatened by the lack of economic viability of a large segment of the populations of Eastern and Central Europe. At the time of the collapse of the Berlin Wall, we all felt justified in our expectations that a "peace dividend" would result in unprecedented good times. This expectation has however not been realized. Despite government funding deficits at unprecedented levels, the Western economies are idling well below capacity and the economies of the former Iron Block countries are now in dire straits. The economy of Latvia has always compared favourably to that of any part of Eastern Europe, but today the situation is catastrophic, particularly in the once rich countryside where unemployment is now rampant and the average working wage is only twenty dollars a month even though purchase prices are generally at or above world levels. The individual has lost his ability to survive, there is widespread apathy and lack of hope. The official figures greatly underestimate the flight of the general population as both inventory and equipment are in many instances almost fully exhausted. The electorate in Central and Eastern Europe is quite justifiably seeking alternatives and even anti-reform parties are gaining in popular support as evidenced by recent elections in Russia, Poland, Hungary, Belarus, and even in Germany (Berlin).

Our dream of a Europe at peace and firmly united in a commitment to respect the freedoms and the social, economic and cultural rights of each individual is clearly at risk as the returns available to labour in Central and Eastern Europe erode together with jobs. All obstacles to general economic well-being in Central and Eastern Europe need to be candidly addressed. Reliance on external staff and monetary units may be required as:

1. local bureaucracy is corrupt. During this catastrophic chaos the ideologically bankrupt residual leadership correctly understands that there is but a brief opportunity to carve out a position for themselves in the financial elite of tomorrow. The Breton Woods Agency staff give privatization a higher priority than the natural law that possession should gravitate to those who put it to best use. The result is a population disposed even of its pensions.

2. monetary policy is unworkable. Mediums of exchange (and/or stores of wealth) which display locally generally unacceptable characteristics while prices are being unpegged (e.g. subsidies and other distortions are removed), permit rationalization of destructive monetary policies. In the Baltic States we are subjected to usurious "hard currency"

interest rates which strangle honest economic investments while leading gullible depositors to pyramid schemes. In most of the rest of Eastern Europe, we have hyper-inflation and exchange rates against hard currency which deteriorate so fast that incurring local debt to buy hard currency goods is very profitable.

Clearly irresponsible transfers of ownership and monetary policies are major considerations. However massive, correctly allocated funding (and this most certainly excludes funding via the privately owned banks) is needed for Central and Eastern Europe to create viable productive capacity to create wealth and purchasing power. The funds currently being made available are several orders of magnitude too small by virtually any measure.

This denial of resources to permit Central and Eastern Europe to become economically viable begs the following questions:

1) are the relative "social and economic" rights of Western and Eastern/Central European individuals to be equal, and if not, how are they to be differentiated?

2) are the rules of law, political stability, human rights, and concern for the weak to be Europe wide or just Western European values?

The unenviable situation that the populations of Eastern and Central Europe find themselves in is due largely to superpower leadership rather than the actions of the population at large. The new Europe which we wish to leave to future generations should likely be built on a generosity of spirit rather than a legalistic accounting for past grievances. However as there will always be the mean and narrow minded, and as I have been elected to represent the Latvian people, I cannot refuse to present their just claim only to beg in their name for some small portion of that which is correctly due to them. I therefore summarize the claims which I believe Latvia can and perhaps should press as damages against superpowers.

Claims by Latvia for "material losses" alone could be substantiated in millions of USD at 1995 prices as follows:

Germany	4.530
Russia	29.000
Signatories	50.000

83.530

Germany is solvent and our claim is well founded in fact. The Government of Russia is not paying its bills, the economy needs restructuring and the general population of Russia is suffering greatly. However Russia must recognize its debt and honestly start to make amends. It must reverse its current punitive trade orientation, and disown those elements in its society that would continue to bully its Baltic neighbours. It is well placed to facilitate and perhaps even to lead in the necessary reconciliations and rebuilding of Eastern and Central Europe - but the World must believe, and if necessary enforce, that this be strictly in the spirit of the goals promoted by this Assembly - and not a ploy to create a new model of the Russian Empire. The above claim by Latvia against Russia is for specific elements and only for the period to 1988. It makes no provision regarding the issues currently under discussion including the territorial and civil property issue of Abrene, the embassy buildings in other lands, cultural objects and rights, etc. We reserve the right to make adjustments to this claim against Russia. In our view the signatories, Russia and Germany, of the Molotov-Ribbentrop Pact, as well as the signatories at Yalta and Potsdam are all accomplices sharing a collective guilt. These guilty superpowers should not be permitted to just point at one another. They are jointly and severally liable for the results of their illegal actions. As a group, they are capable of payment. The total at \$ 83.530 USD million is only \$ 42,000 per 1940 inhabitant, and has been arrived at before counting the very real but not costed claims for human pain, suffering and death inflicted, as well as those associated with deportation of past combatants by authorities normally friendly to Latvia.

Latvia has a work force of just over one million, and the cost to create from scratch one new permanent job is several tens of thousands of dollars, thus in the case of Latvia, superpower liability likely exceeds the size of funding necessary to restart its economy. This is also likely to be true in whole or in part for other Central and Eastern European countries. Such economic rebuilding programs would concurrently provide immediate markets to also take up the slack and the deficits currently inherent in the Western economies.

Within the European Assembly there are a number of Western European nations of a size that should support the principle that size and power are also responsibility for the consequences to others of one's actions. The Molotov-Ribbentrop type of agreement, and the Yaltas and Potsdam type of ratifications, are unacceptable behaviours no matter how influential the offenders may be. Their votes, together with the votes of Central and East European nations, provide a powerful base for some appropriate resolutions by the European Assembly.

We need to remember that it is only because of a massive intervention by the rest of the world led at the time principally by the United States of America, that Germany was able to recover as rapidly as it did from the largely self-imposed damages of World War II. Today the same generosity of spirit and massive intervention to assist one another must prevail, and I would like to believe that as a major past beneficiary, Germany would now eagerly seek a leadership role.

After WWII, when the Western Allies had achieved military dominance, the USA led the effort to reconcile and rebuild both Europe

and Japan. The US knows from history that leadership of the reconciliation and rebuilding process also serves the national self interest as well. We would thus expect that the US would be favourably inclined to be among the leaders of a massive intervention today to rebuild the economies of Central and Eastern Europe. Moreover, settlers from Eastern and Central Europe, and their descendents and friends, are in total a very significant portion of the population and electorate in North America and elsewhere in the new world. Thus if our search for a generosity of spirit is rebuffed by the evil, which as history shows occasionally takes control of even the best of societies and the most idealistic of movements, then this age of democracy we can and must initiate political action/fund-raising campaigns to ensure the needed political will.

Sincerely,

Gundars Valdmanis,
Member of Parliament (SAEIMA) of Latvia

P. S. Clearly a common approach is required to arrive at an early consensus on a plan of action. Should any individual, or Government, have thoughts about the need for action, today, to alleviate the conditions that we inherited as the result of irresponsible pursuit of self interests by the "superpowers", please, get in touch with me. We would welcome your support if an appropriate resolution is put to this Assembly.

(Claims resulting from various occupations will be published next time.)

The BALTIC PHILATELIC CLUB of MONTREAL

ANNUAL EXHIBITION

with emphasis on recent developments

ESTONIA LATVIA LITHUANIA

Saturday, May 25, 1996, 11:00 AM to 8:00 PM

and Sunday, May 26, 1996, 9:00 AM to 6:00 PM

at St. John's Estonian Lutheran Church Hall (N.D.G.)
4345 Marcell Avenue, at Monkland (behind PROVIGO)

(Metro Villa Maria and #103 bus, two stops)

ADMISSION FREE

Space for sitting and discussing over cakes & coffee;
also, bring your stamps, etc. to trade and sell.

The organizing committee

LATVIEŠU NACIONĀLĀ APVIENĪBA KANADĀ

30. martā Montrealā, 31. martā Otavā LNAK valdes pārstāvji turpināja šajā gadā pasāktos informācijas vakarus ārpus Toronto. Līdz šim vēl apmeklēja Kalgarija, Edmontona un Vinipega, kopā 5 vietas. Montrealā bija 30, bet Otavā - 60 apmeklētāji. Īsreferātus deva valdes priekšsēdis T. Kronbergs, viņa vietnieks V. Zariņš, vice-priekšsēdis M. Štauvers, Informācijas nozares vadītāja E. Miniāte un biedrzinis A. Upešlācis. Pēc tiem abās vietās bija dzīvas pārrunas. Tālāk sniedzam Viestura Zariņa referātu:

Ir grūti iedomāties, ka ir jau pagājuši vairāk kā 4 gadi kopš Latvija atguva savu neatkarību 1991. g. augustā. Jau pēc 4 gadiem toreizējie emociju viļņi ir izzuduši un 3. atmodas dziesmotā revolūcija ir iegājusi vēsturē.

Līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu, Latvijā iesākās ilgstoši un grūti valsts un sabiedrības atjaunošanas procesi. Latvija gan ar drošiem, gan ar nedrošiem soļiem iesāka atpakaļceļu modernajā pasaulē, no kuŗas tā bija atrauta 50 gadus. Vienlaicīgi ārzemju latviešu sabiedrība arī uzsāka grūtu pārejas posmu. Bijām bijuši politiska trimda. Mūsu mērķis bija cilties un palīdzēt atgūt Latvijai neatkarību. Tagad, kad tā ir neatkarīga, mēs pārvērtējam mūsu sabiedrības pamatus un prasām, ko nozīmē būt latvietim ārpus neatkarīgas Latvijas un kā mūsu turpmākās gaitas sapinās ar brīvu un neatkarīgu Latviju.

Mūsu sabiedrība saskaras ar neizbēgamām maipām, un mums ir jāatrisina, kā tās izmantot mums par labu. Starp Latviju un ārzemes latviešiem veidojas mijiedarbība. Tā ir jānostāda uz pareiziem pamatiem. Mēs esam spēcīga sabiedrība, bet mūsu līdzekļi un darba spēks ir ierobežots. Ir jāatrisina, kā to maksimāli izmantot Latvijas labā. Zem jautājuma zīmes ir arī mūsu politiskā darbība, par ko vēlos izteikties.

Mēs piederam mazai tautai, tieši tāpēc ikviens latvietis pasaulē Latvijai ir svarīgs. Mēs, ārzemēs dzīvojošie, esam Latvijas ļobījs mūsu mitņu zemēs un varam aizstāvēt tās intereses, gan paturēt Latviju tās redzes lokā. To jau darām šodien.

Kāpēc Amerikas un Kanadas valdības ir atbalstījušas Bafalo un Otavas universitāšu "Riga School of Business" kopprojektu ar pravām naudas summām; kas lika prezidentam Klintonam braukt uz Rīgu un uzrunāt tautu pie Brīvības pieminekļa aizpagājušo vasaru; kāpēc Kanada, nebūdamā lielvara, ir vienīgā no tālām zemēm, kas Rīgā atvērusi vēstniecību? Kāpēc? Tāpēc, ka mēs te esam ārzemēs, ka mēs esam politiski aktīvi un ka mūsu balsis ir dzirdamas mūsu mitņu zemju galvaspilsētās.

Nesen tikos ar kādu Kanadas ierēdni. Pārrunājām situāciju Latvijā. Sarunu gaitā apsvēram Krievijas intereses Baltijā, Amerikas intereses Baltijā, Skandināvijas intereses, Vācijas, Francijas un Anglijas. Nonācām pie Kanadas, un jautājums bija, vai Kanadai ir kādas īpašas intereses Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, atskaitot to, ka Kanadā dzīvo daudz baltiešu un citas Centrāl- un Austrumeiropas tautu izcelsmes cilvēku. Līdz pārrunu beigām nebijām spējuši atrast citas intereses.

Mums šo realitāti pašiem sev jāatgādina, jo, man šķiet, ka sākam aizmirst šo pienākumu Latvijai, kuŗu tik sekmīgi izpildījām gaŗos trimdas gados. Pēdējos gados esam parakstījuši petīcijas un sūtījuši bargas vēstules. Šoreiz ne tik daudz uz Vašingtonu vai Otavu, bet uz Rīgu mūsu prezidentam, premjērministram vai frakciju vadītājiem, dūsmās, piemēram, par pieņemtiem pilsonības un Krievijas līgumiem. To varam darīt, jo esam Latvijas pilsoņi. Vai nav ironiski, ka mūsu mitņu zemes tieši ir tās, kas spieda Latvijai pieņemt šos bīstamos kompromisus? Vai tas nenorāda uz mūsu nespēju un negribu panākt mums pieņemamu rietumu nostāju dažādos Latvijas jautājumos? Vai nepametam grūto darbu Vašingtonā, Otavā, Kanberā un citur, to atvietojojot ar pašapmierinošiem soļiem Latvijā? Atceros, ka pirms gada laikrakstā Laiks ALA pateicās tiem latviešiem, kas atsaucās vēstņu sūtīšanas akcijai ASV kongresam. Izrādas, ka no, apm., 100.000 latviešiem Amerikā, atsaucās 80. Citi komentāri ir lieki. Tā pašā aina ir raksturīga Kanadā un citur.

Vai pēdējos gados neesam pārmetuši Latvijas politiķiem to, ko varētu pārmet mums? Mums ir loma Latvijas politiskā dzīvē, bet mūsu līdzdalība tur nav izšķiroša, toties ārzemēs varam darīt to, ko neviens Latvijas diplomāts vai Latvijas iedzīvotājs nevar. Tikai mēs varam būt Latvijas ļobījs ārzemēs, un mūsu centrālajām organizācijām vajaga Jūsu gribu, atbalstu un līdzekļus, lai paveiktu šo darbu.

Politikā ietekmi var iegūt 3 veidos - ar vēlēšanu balsīm, ar naudu un ar labi organizētu darbu. Tā tas ir Otavā, tā tas ir Rīgā. Šodien mums arī ir jāveic ļobījdarbs Rīgā. Ir ne tikai lielle jautājumi par valsts turpmāko attīstību, bet virkne citu, kas skāŗ ārzemju latviešus - pilsonība, sertifikāti, repatriācija, obligātais kuŗa dienests un, kā nesen redzējam, pat vēlēšanu likums, kas noteica balsošanas procesu ārzemēs.

Bieži esam bijuši neapmierināti, ka mums nav ietekmes Latvijā. Nēmot vēra, ka tikai desmitā daļa latviešu dzīvo rietumos, ka tikai mazākums ir atjaunojis savu Latvijas pilsonību un vēl mazāk esam balsojuši, mūsu skaits pats par sevi nerada īpašu ietekmi Rīgā. Vēl labāk mums būtu parādīt, ka mums, tiešām, ir ietekme Otavā, Kanberā un Vašingtonā. Ja mēs būsim tikpat spēcīgs un sekmīgs ļobījs Latvijai kā žīdi ir savai zemei, mūs uzklausīs arī Rīgā. Neaizmirsīsim, ka šāda darbība ir vajadzīga ne tikai, lai atjaunotu Latviju, bet lai to aizstāvētu, jo Krievijas drauds tai ir reāls.

Nesen bija 6. Saeimas vēlēšanas. Ja ieskaitām Tēvzemei un Brīvībai nodotās balsis, tad vairāk kā puse no balsīm bija protesta, nodotas jaunām vai tādām partijām, kas nebija valdībā vai mērenā opozīcijā iepriekšējā Saeimā. Visnomācākais ir lielais atbalsts, ko sapēma kreisā spārņa partijas, kur es ieskaitu arī Tautas Kustību Latvijai. Nacionālais Bloks un Latvijas Ceļš bija spiesti iet kopā ar Demokrātisko partiju Saimnieks un Vienība partiju, kuŗu deputāti un ministri ir pretrunīgi un kuŗu virzība ir apšaubāma. Vēlēšanu rezultāti norāda, ka daudzi Latvijas pilsoņi ir neapmierināti ar pēdējo gadu reformām un ar tām saistītām grūtībām. Viņi ir uzklāusījuši demagogus, kas solīja visu, neskatoties uz to, kā solījumus izpildīt. Viņi ir nodevuši balsis sarakstiem, kas solīja labākas attiecības ar austrumu kaimiņiem, neskatoties, vai tas bremzē mūsu ieeju Eiropā. Daudzi nodeva balsis Tautas kustībai Latvijā, kuŗas vadītājs nerunā latviski, kuŗš ir notiesāts Vācijā un kuŗa priekšvēlēšanu rīcība ir pretrunā tai, ko viņš tagad pauž. 6. Saeimas vēlēšanu rezultāti mūs potenciāli noved pretrunā ar daudziem Latvijas pilsoņiem, līdzīgi, kā tas noticis ar mūsu kaimiņiem - lietuviešiem un igauņiem. Ja mēs saredzam tās grūtības, kuŗas daudzi ir iedzīti, ka vienīgais atrisinājums ir izvest iesāktās reformas pēc iespējas ātri, lai Latvija kļūtu par rietumu veida demokrātiju ar brīvā tirgus ekonomiju, nevis palikt kaut kur pusceļā un atpēmt Latvijai nākotni.

Jautājums par rietumu latviešu un Latvijas latviešu attiecībām ir problemātisks. Mūsu attiecības ieliet jaunā posmā. Tās tagad tiek veidotas uz reāliem pamatiem, nevis uz kaut kādām illūzijām, kā tas bija pirms daļiem gadiem, kad no mums cerēja pārāk daudz un kad mēs tam noticējām. Ar nožēlu ir jāsecina, ka šodien ir elementi Latvijā, kuŗi, izejot no kļūdām, kas ir pielaiestas, cenšas iedzīt mūsu starpā plaisu. Šādā situācijā var rasties tendence pamest roku Latvijai un teikt "lai viņi paši tur kuļas, kas mums par daļu", un šādu reakciju šodien varam pa daļai saskatīt. Ja šāda reakcija rodas, tā ir nepareiza. Mēs nevaram izolēties no Latvijas. Mums ir jāpārvar mūsu šaubas. Mums ir jāmeģina saprast. Mums ir jābūt gudriem un pacietīgiem. Toties mums mūsu darbība, kas ir vērstā uz Latviju, kritiski jāizvērtē un jāuzlabo, lai mēs varam maksimāli izmantot mūsu ierobeģoto darba spēju un līdzekļus. Mūsu darbībai jāklūst līdzsvarotai ar mūsu sabiedrības prasībām ārzemēs. Mēs nevaram līdz pēdējam iztukģot savus naudas makus Latvijas labā, nedz varam paši līdz pēdējam izpumpēties to darot.

Ēsmu pārliecināts, ka ārzemēs latvieši ir viens no Latvijas vislielākajiem resursiem. Mūs ir jāiesaista, nevis jāatraidā. Mums ir pareizi jāsdarbojas. Nav tālu jāmeklē priekšzīmīgi piemēri. Kā jau minēju Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība, Amerikas Latviešu Apvienība, Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā, Bafalo un Otavas universitātes kopā ar Rīgas Tehnisko universitāti ir izveidojušas Rīga School of Business Amerikas latvieša Voldemāra Innus iniciatīvā. Šī ir pirmā skola Baltijā, kuŗā pasniedz MBA programmu angļu valodā. Nesen tai bija pirmais izlaidums.

Ar latviešu sabiedrības līdzdalību un sēklas naudu mēs nodrošinām Kanadas un Amerikas valdību atbalstu ar vairākiem miljoniem dolāru.

Līdzīgi Kanadas dabas ministrija ar Rīgas Tehnisko universitāti veido gruntsūdens attīrīšanas programmu. Kā pirmais tiek attīrīts gruntsūdens bijušā Padomju Savienības raķešu bazē Tašos pie Liepājas. Projektu vada otaviete Ruta Whittiker un viņas virs. Latvieti un kanadietis, kas saņemusi gandrīz miljonu dolāru atbalstu no Kanadas valdības. Arī te latviešu sabiedrība ir ziedojuši sēklas naudu. Cits piemērs ir Southwest Medical Teams no Amerikas. Ar atkārtotu PBLA \$ 10.000 ziedojumu esam nodrošinājuši vairāku simts tūkstošu dolāru projektu, kas palīdz izveidot ātro palīdzību sirds slimniekiem Latvijā. Visi šie projekti guvuši atsaucību. Ar mazu iemaksu varējām garantēt daudz ko lielāku. Mūsu iemaksa ir vajadzīga. Vietējām firmām, universitātem un valdībām ir nepieciešams mūsu atbalsts un līdzdalība, gan morālā, gan finansiālā. Ja mēs paši neatbalstīsim projektus Latvijā, kāpēc lai tos atbalstītu svešinieki?

"Return on investment" ir svarīgs darbības princips mūsu atbalstam Latvijai. Mēs varam pirkt mantu un to sūtīt uz Latviju. Par \$ 1 mēs iegūstam mantu \$ 1 vērtībā. Tad nāk vēl klāt pārsūtīšanas izdevumi. Tas nav izdevīgi. Cits variants. Mēs varam saņemt ziedotas mantas, piemēram, zāles un medikamentus par velti un segt tikai pārsūtīšanas izdevumus. Šajā gadījumā mūsu ieguldītais dolārs dod vairāk. Mani 3 iepriekš minētie piemēri nes mums vēl lielāku peļņu. Tātad mazs ieguldījums vai sēklas nauda spēj īstenot milzīgu projektu.

Nav jau tikai lieli pasākumi, ar kuriem ko nozīmīgu spējam panākt. 3x3 nometnes arvien vairāk izplatās Latvijā un veicina ģimenes dzīvi, kā arī ļauj iedziļināties mūsu mantojumā. 3x3 Latvijā popularizēja Līga Ruperte, PBLA Izglītības padomes vadītāja. Viņa arī bija pie Ģimenes Atbalstu Koordinācijas centra izveidošanas. Jelgavas Spīdolas skolas direktors un 6. Saeimas deputāts Andris Tomašūns ar PBLA atbalstu raksta jaunu vēstures grāmatu Latvijas skolām, grāmatu, ko arī mēs varēsīm izmantot. PBLA ir finacējusi Margas Pipastes rokas grāmtu topošām mātēm izdošanu Latvijā. Okupācijas muzejs šodien pastāv, pateicoties tikai mūsu ārzemju latviešu organizāciju ziedojumiem. Neaizmirsīsim arī Operas atjaunošanu.

Šie ir tikai daži piemēri, ko mūsu centrālās organizācijas, it sevišķi PBLA dara. Nozīmīgu atbalstu Latvijai sniedz vietējās organizācijas, kā piem., draudzes un daudzi individuāli, darbojoties uz savu roku.

Šo darbu dara ikviens, kas saviem tuviniekiem draugiem vai svešiniekiem, kuņģi ir nānakuši grūtībās, aizsūta palīdzības saini. Kaut gan ir tādi, kas humāno palīdzību pīrgājoši apzīmē par "humpališiem", uzskatot, ka tā pataisot latviešu tautu slinku un par ubagiem, humānā palīdzība ir svētīgs darbs. Jā, daudz sūtījumi ir aizgājuši greizi, bet ir tikpat nenoliedzami, ka Latvijā daudziem bērniem, ģimenēm, invalīdiem un pensionāriem ir jācieš, un šī palīdzība ir vietā. Un pat ja Latvijā sakārtotu visas nepareizības, iznīcinātu korupciju, korumciju un noziedzību, reformu ceļš apriest 50 okupācijas gadu sekas vēl aizvien būtu pilns ar upuriem. Mēs no ārzemēm varam šīs sāpes samazināt un līdz ar to dot Latvijas valdībām atelpu.

Šie daudzie piemēri liecina tiem, kas apšaubā, kā arī mūsu skauģiem, ka mēs spējam sadarboties un pasniegt roku, lai veidotu ko labu Latvijā.

Jā, mūsu liktenis ir bijis sūrs. Jā, neiet viegli pārvarēt 50 okupācijas gadu sekas un izveidot jaunu valsti, bet atcerēsimies to, ka Latvija ir neatkarīga valsts, būsim par to priecīgi un apzināsimies, ka tās nākotne ir vairāk vai mazāk mūsu rokās. Tātad šodien pārdomāsim mūsu nākotni un kā tālāk veidot mūsu politisko darbību, lai nodrošinātu mūsu pastāvēšanu te, ārzemēs, iespējami ilgi un vienlaicīgi palīdzēt aizstāvēt un atbalstīt to zemi, tautu un cilvēkus, kuņģi tikpat labi varētu būt bijuši mēs, ja liktenis pirms 50 gadiem katram no mums būtu bijis mazliet savādāks. □

APCERE

pensionāru apvienības gada svētkos Montrealā.

Ja mēs sakām, ka mēs, ka jau visi veci ļaudis, kavējamies savās atmiņās, vai tas neizklausās kā taisnošanās, vai vismaz kā žēlošanās par savu vājumu? Vēl vairāk - vai mums netiek pārņemta, ka šīs atmiņas ir subjektīvas, krāsotas pārāk rožainās krāsās un neatbilst patiesībai? Bet te nu ir jājaūtā, vai tikai tāpēc, ka šai jaunākajai paaudzei vēl nav ko aizmirst, tai jau ir dota kāda patiesības atslēga? Mums nav ko kaunēties, ka mūsu atmiņas ir mūsu bagātība, jo bez šīm atmiņām pārtrūks nevien mūsu saites ar senču, bet arī ar nākotnes audzēm. Un ja mums ir zudusi mūsu pagātne, tad mums nav arī daudz ko sacīt par tagadni, un ievērosim, ka katrs vārds, ko mēs sakām it kā par šo brīdi, var aprakstīt tikai to, kas jau ir pagājis, ka ikviens šī brīža mirklis jau ir pagājis liecinieks.

Tie, kas mums, vecajiem ļaudīm, pārmet pagātnes tēlošanu rožainās krāsās, bieži aizmirst - jo jaunie ļaudis arī aizmirst, ne tikai vecie vien - ka arī tagadni var krāsot rožainās krāsās. Vai arī mēs paši savā jaunībā nekrāsājam rožainās krāsās šī kontinenta varenību, lai tikai atklātu, ka arī šīs milzīgās stāv uz māla kājām, pie tam dažkārt ne visai tīrām māla kājām, kā jau tas ar māla kājām vienmēr bijis? Bet pār visām lietām mēs ikdienas esam liecinieki par tām dažādajām domām, kas vijas ap atdzimstošo Latviju, par tām atšķirīgām krāsām, kādās Latvija tiek tēlota. Mēs

dzirdam gaušanos par gruvešiem, kas klāj mūsu senās mājvietas un par saimnieciskajām, sadzīves un kultūras nezālēm Latvijā. No vienas puses mēs dzirdam par salīdzinājumiem starp tagadnes postu un pagātnes krāšņumu, bet no otras puses - ka šie salīdzinājumi ir tikai seno dienu romantizēšana, ka topošajai Latvijai nav jāsarķat pagātnes Latvijas priekšā. Un te nu mēs tiekam piesaukti par lieciniekiem, jo mēs jau esam vienīgie, kas paši ir redzējuši pagājušo dienu jaukumu.

Lai būtu patiesi pret sevi, jautāsim, vai vēsture mums nevar šē nākt palīgā? Un vēsture, patiešām, mums te palīgā var nākt, tāpēc griezīsimies te pie visu liecību lieciniekiem - Bībeles. Pavērsim savus skatus atpakaļ uz Babilonijas ģūstniecības laikiem, laikiem, kad Izraēļa bērni tika aizvesti trimdā uz Babiloniju. Babiloniešu kaķa pulki bija sagrāvuši viņu lepnumu - Zālamāna templi - un paņēmuši laupījumā tempļa svētos traukus. Tomēr šī trimda nebija mūžīga, un Babilonijas valdnieki nevien atļāva trimdiniekiem atgriezties Jeruzālemē, bet atdeva viņiem līdzī svētos traukus un - pār visām lietām - atļāva tiem atjaunot Zālamāna templi.

Par visu to varam lasīt Ezras un Nemeja grāmatā. Ezra stāsta, kā tempļa celšana sākusies ar ...priesteriem amata drēbēs... bazūnēm un pulkstenīšiem skanot... un tie dziedāja viens par otru... un visi ļaudis gaviļēja ar lielu gaviļēšanu. Pārceļot to visu mūsdienās - vai arī mēs neredzējam Latvijas atjaunošanas pirmajos mirkļos mūsu pārstāvjus savās "amata drēbēs", savos tautas tērpos, vai arī mēs nedzirdējam, kā tur "tie dziedāja viens par otru" un "gaviļēja ar lielu gaviļēšanu"? Tāpat, ja lasām Nemejas grāmatu, redzam tur visus tos strīdus, to nenovīdību, neticību savam spēkam, ko tik labi saredzam dzimtenē šodien - arī trimdā. Bet visskaidrāk Ezras grāmatā ir aprakstīts tas, kas attiektos arī uz mums, pensionāriem, kas attiektos uz mums šeit, arī šini vietā un šini brīdī. Ezra stāsta par ...ciltstēviem, kas bija veci, kas bija redzējuši to pirmo namu - kad tie šim namam redzēja pamatu liekam, tad tie raudāja gauži. Te nu mēs redzam, ka Zālamāna tempļa atjaunošana nepavisam neveicās, un šis neveiksmes bija ļoti skaidras tiem "kas bija redzējuši to pirmo namu". Tas pavisam skaidri ir saprotams arī šodien mums, un tāpēc nu varam saprast, ka mēs, vecie, skatām pagātni pareizās, nevis subjektīvās, rožainās krāsās, jo arī mēs ... esam redzējuši to pirmo namu. Tālāk Ezra stāsta - un atkal mēs varam bībeliskajā pagātnē saskatīt mūsu tagadni - ka pa to laiku, kad tie vecie gauži raudāja, tad daudzi citi, tie jaunie, pacēla savas balsis ar gaviļēšanu un ar prieku. Tā kā nevarēja izšķirt to gaviļu un prieka balsi no ļaužu raudāšanas...

Arī mums ir grūti... izšķirt to gaviļu un prieka balsi no ļaužu raudāšanas... bet tā kā raudātāju balsis kļūst klusākas ar ikvienu, kas šķīrās no šīs pasaules un azziet aizsaules dārzos, tad nu varētu likties, ka raudātāju balsis drīz vien aplklusis pavisam un gaviļētāju balsis pieņemsies. Tomēr tas tā vis nenotiek. Nevisai sen, piemēram, pasaule dziļā apbrīnā vēroja Padomijas varenības pieaugšanu un daudz bija tādu, kas par to gaviļēja. Doktoru disertācijas universitātēs un lielvalstu slepeni dienesti vienā balsī teica Padomijas slavu - lai tad tas viss vienā dienā izrādītos par tukšu maldu. Un ja mēs atgādinām, ka mēs taču visus šos gadus bijām sacījuši, ka Padomija bija varējusi izdzīvot, tikai pateicoties Rietumu atbalstam, tad uz mums vēl šodien lāga neklausās. Rietumu gaviļētāji nu saka, ka viņi esot beidzot uzvarējuši, bet mēs raudam par tiem upuriem miljoniem, kuņģi asinis ir lietas bez vajadzības, un tā nu atkal nevar izšķirt ...gaviļu un prieka balsi no ļaužu raudāšanas.

Taisnības un patiesības asniem ir grūti izlauzties cauri politiskā avantūrisma mēslainei. Ir vajadzīgs laiks - laiks, kuņģa mūsu paaudzē vairs nav daudz palicis, pie tam dažkārt šis laiks posms var ievilkties garumā. Tā, piemēram, bija vajadzīgi 200 gadi, lai Amerika varētu iepazīties ar savas ideoloģijas pamatlicēja Džefersona dziļāko pārliecību par valsti un reliģiju. Džefersons bija līcis pamatus baznīcas šķīršanai no valsts Amerikā, nospraudams konstitucionālās vadlīnijas, bet par savu reliģisko pārliecību plašāk nerunāja, un tāpēc viņa politiskie pretinieki tam pārmeta ateismu vai vismaz vēršanos pret kristīgo ticību. Viņš saprata, ka nav vēl pienācis laiks, ka vēl savu pārliecību ir jātur saglabātu personīgo piezīmju lapās. Viņš rakstīja, ka *It behoves every man who values liberty of conscience for himself, to resist invasions of it in the case of others; or their case may, by change of circumstances, become his own.* Džefersons nevien turēja savu bibliotēku Montičello vienmēr aizslēgtu, bet savas personīgās piezīmes par reliģiju nēsāja pats pie sevis. Viņa mantinieki šos rakstus turēja slepenībā un viņa "Jēzus filozofiju" nodeva atklāšanai tikai 1983. gadā, tā kā tikai 1989. g. tie varēja tikt sakārtoti publicēšanai.

Džefersonam bija laiks, jo viņam bija uzticami mantinieki, bet vai arī mūsu paaudzei šie mantinieki būs? Trīmdas jēga ir šim jautājumam rast atbildi. Mūsu filozofijas pamatlicējs Pauls Jurevičs saka, ka ... cilvēkam ir tiesības un dažos gadījumos pat pie-

Ši gada pilnsapulce notika 14. aprīlī, Centrā. Tajā piedalījās 34 biedri. To atklāja valdes vadītājs Andrejs Vitols, aicinot ar klusuma brīdi pieminēt aizvadītajā gadā mūžībā aizgājušos 6 biedrus - Vladislavu Celmiņu, Jāni Grebzdī, Leonīdu Jansonu, Jāni Ļavu, Tamāru Skrastīņu un Jāni Zaļinkēvicu.

Par sapulces vadītāju ievēlēja Bruno Innusu, par pierakstītāju - Albertu Cauni, par balsu skaitītājiem - Jāni Bilinski un Elizabeti Kirstukas.

Darba kārtība bija sekojoša:

1. Iepriekšējās sapulces protokola nolasišana.
2. Priekšnieka ziņojums par 1995. gada darbību.
3. Kasieņa A. Pušpura ziņojums.
4. Revīzijas komisijas ziņojums.
5. Valdes vēlēšanas.
6. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Priekšnieks A. Vitols ziņoja, ka lielākais veikums ir celtna izbūve. Tā bijusi nepieciešama, jo daudziem esot grūtības uzkāpt otrā stāvā. Pateicoties arhitekta Gundara Kajaka un kasieņa Augusta Pušpura nopelniem, celtna iekārtošana paveikta. Tas darbojās labi un formāli atklāts centra gada svētku sarīkojumā, kas notika 30. martā, piedaloties Latvijas vēstniekam Kanadā Georgam Andrejevam un 5 LNAK valdes locekļiem, kas tajā laikā viesojās Montrealā. Tas izmaksājis ap \$ 95.000.-. 1995. gadā centra telpās notikuši 120 dažādi sarīkojumi ar aptuveni 8000 apmeklētājiem. Finansiāli centrs ir daudz labāk nodrošināts nekā latviešu centri citās pilsētās. Nākotnes problēmas ir par to, kā centru uzturēt pašu spēkiem, kādēļ nepieciešama telpu īre svešautiešiem, ko tagad veic Laimonis Bisenieks, kam jau ir izdevies piesaistīt vairākas svešautiešu grupas sarīkojumiem un nodarbibām. Otrā - arvien samazinās maksātāju un darbinieku skaits. Aizvadītā gadā daudz strādājuši trīs Jāņi -Birze, Bilinskis un Verners. Pateicība arī Ludim Kalniņam, kas arvien ir gatavs dekorēt centra telpas.

Centra uzturēšanas ienākumi un izdevumi ir teicamā kārtībā: 1995. gadā ieņemts \$ 31.720.12, bet izdots \$ 21.286.55, dodot \$ 10.433.57 atlikumu. Ziedojumu un aizdevumu kontā ienākuši \$ 178.230.12, bet ēkām un atmaksām pavisam kopā izdoti \$ 137.552.59, dodot pozitīvo starpību \$ 40.677.53. Līdz ar to termiņu noguldījumi no \$ 265.000.- pieauguši uz \$ 296.000.-, nodrošinot drošus augļus, kurus izmanto administrācijas izdevumu segšanai.

Pie centra kases darbojās Izturības (Survival) fonds, kurā aizdevumu noguldījumi nesuši \$ 3.491.25 peļņu, no kuŗas atvēlējums un bankas pakalpojumus izdoti \$ 558.-, dodot atlikumu kasē \$ 2.403.25, kas kopā ar iepriekšējā gada noslēguma summu \$ 263.10 uzrāda \$ 2.666.35. Turklāt uz termiņu noguldīti ir \$ 49.000.-, kopā dodot aktīvu \$ 51.666.35 apmērā. Fonda brīvos līdzekļus izmanto dažādu sabiedrisko pasākumu atbalstam.

Centra kopējie līdzekļi ir: kasē \$ 11.339.94, termiņu noguldījumi \$ 296.000.-, Izturības fonda kasē \$ 2.666.36, bet termiņu noguldījumos \$ 49.000 (no tiem \$ 36.000 ir aizdevumi) vai pavisam kopā \$ 359.006.29. Pie centra vērtības, protams, jāpieskaita pati celtnē un zemes īpašums, kā arī inventūra, kas šobrīd nav pilnībā aplēsta.

Revīzijas komiteja - Alberts Caune, Konstantīns Čaks un Valdis Kalacis - ziņoja, ka visi ienākumi un izdevumi saskan ar kases grāmatām un dokumentiem un izteica pateicību Augustam Pušpuram par labi vadīto centra kasi.

Valdē ievēlēja valdes uzstādītos kandidātus: līdzšinējos valdes locekļus - Jāni Birzi, Laimoni Bisenieku, Ģintu Hūnu, Viesturu Hūnu, Birutu Kalaci, Ludi Kalniņu, Augustu Pušpuru, Andreju Vitolu, Jāni Verneru, bet no jauna - Albertu Bērziņu, Andru Lazdiņu un Birutu Vikmani. Visi viņi ir ievēlēti uz diviem gadiem.

Biruta Kalace ierosināja nodibināt pie centra Dāmu komiteju. Ierosinājums ieguva lielu piekrišanu. Dāmu komitejā ievēlēja Veru Audei, Rutu Gabrušu, Birutu Kalaci, Mirdzu Kalaci, Andru Lazdiņu, Birutu Vikmani un Dagmāru Ziediņu.

Sapulces vadītājs Br. Innus izteica pateicību dāmu komitejai un vēlēja jaunievēlētai valdei ar prieku strādāt sabiedrisko darbu. □

L. Kalniņš

Montrealas latviešu sabiedriskā centra kārtējo valdes sēdi 10. aprīlī vadīja valdes priekšsēdis A. Vitols. J. Birze nolasiya iepriekšējās sēdes protokolu, ko pieņēma. Latvijas vēstnieks Otavā Dr. G. Andrejevs solījis lasīt referātu. Valde piedāvājumu pieņēma un lūgs vēstnieku atkal uz Montrealu.

Centra 12 gadu pastāvēšanas sarīkojums notika ar ievērojamu novēlošanos, jo valde to gribēja saistīt ar jaunā celtna iesvētīšanu, - 30. martā. Sarīkojumā, kas bija labi apmeklēts, iesvētīšanas vārdus teica māc. R. Caune. Vēstnieks Dr. G. Andrejevs oficiāli pārgriezta lenti uz celtni un uzrunāja pulcējušos, īpaši cildinot A. Vitolu ar atzīmi, ka vadība atrodies jaunās rokās. Dr. G. Andrejevs arī laimēja likieņa pudeli. Viņš vistuvāk bija minējis ienākušo ziedojumu un atvēlējumu summu celtna izbūves atbalstam, ko paziņoja kasieris A. Pušpurs. Centra kasē no sarīkojuma \$ 847.- atlikums. Valde izsaka pateicību L. Biseniekam un visām dāmām par vakariņu gatavošanu.

L. Bisenieks nodeva kasierim \$ 128.- no bridža kluba. Valde nolēma pagarināt trauksmes sistēmas kontraktu. Ar dažiem iebildumiem valde atvēlēja nodot J. Mieriņa Centram dāvāto datoru A. Lubiņam personīgai lietošanai Latvijā.

Nākošā valdes sēde 15. maijā, plkst. 19:30, Centrā. □

Ludis Kalniņš

CENTRA GADA SVĒTKI

Gada svētku sarīkojums notika 30. martā māksl. L. Kalniņa īpaši šim gadījumam gaumīgi dekorētā sarīkojumu zālē, kur bija pulcējušies daudz ļaužu, kas uzmanīgi izsekoja formālai celtna iesvētīšanas un atklāšanas daļai.

Jauno iekārtu iesvētījā māc. R. Caune, bet ar lentes pārgriešanu atklāja Latvijas vēstnieks Kanadā Dr. G. Andrejevs, kas kopā ar dzīves biedri bija ieradies šajā nozīmīgajā sarīkojumā. Klāt bija arī vairāki LNAK valdes locekļi. LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs pasniedza A. Vitolam grāmatu un priecājās, ka centram ir tik daudz atbalstītāju, kas aizdod un ziedo līdzekļus, un ka tam esot pat sava dziesma, kādas torontiešiem trūkstot. Viņš īpaši cildināja Rasmu Kiršteinu, kas celtna izbūves vajadzībām aizdevusi \$ 60.000.-. Tādus cilvēkus Toronto neatrast, viņš piebilda. Bija vēl citi apsveikumi.

Programmas daļā pēc ilgāka pārtraukuma mūzicēja un dziedāja Mērnieku laiki ansamblis. Viņu sniegums, kā paši teica, vēl bija mazliet ierūsējis, bet vakara aprisēs iederējās labi. Jācer, ka tas turpinās sadziedāšanos un atkal regulāri kuplīnās mūsu sabiedriskos pasākumus. Kultūras dzīve ar to iegūs jaunu sparu.

Izsalkuma apmierināšanai visi mīlojās pie aukstā galda dažādām izvēlēm. Dzīvās sarunās, kuŗās LNAK valdes locekļi varēja iepazīties ar montrealiešiem pie dažādiem galdiem, vakars aizgāja nemanot un visi varēja doties mājup gandarīti, ka atkal viens labs darbiņš padarīts. Pēc 6 mēnešiem klāt būs 13. dibināšanas jubileja un varēs svētkus svinēt no jauna. □

M. Štaubers

PAVASAŅA SAIŅI CEĻĀ UZ LATVIJU

Pirmais šā gada pavasara saiņu sūtījums ir jau ceļā uz mūsu dzimteni. Cerams, ka adresētiem tie tiks pievesti ap maija vidu vai otro pusi, tāpat tieši uz Vasarsvētkiem.

Saiņu pieņemšana notika no 9.-11. aprīlim, mūsu pašu centrā. Tvertni uz ostmalu aizveda 12. aprīlī, bet kuģis ceļā devās nākamajā dienā.

Pēc akcijas vadītāja O. Rozentāla informācijas un atzīmēm, šoreiz montrealieši kopā ar otaviešiem nosūtīja 429 saiņus vai 863 kubikpēdas pārtikas, drēbju, apavu un citu palīdzības mantu. Neskatoties uz to, ka tagad saiņi iepriekš nebija jāpateic, nekādu sastrēgumu nevarēja manīt. Pieņemšana, saiņu izmērišana un iegrāmatošana bija raita. Ātri pildījās 20 pēdu garā kuģa tvertne. Visas 3 dienas, saiņu pieņemšanas laikā, bija atvērts vanadžu vadītais apavu tirgus, kur varēja iegādāties par ļoti izdevīgām cenām (\$ 4-10 pāri) ļoti labus, jaunus, istas ādas apavus - bērnu, jauniešu, sieviešu un vīriešu, kā arī sieviešu rokas somas (apm., 80% istas ādas, par tikai \$ 8-10 gabalā, tirgus vērtībai esot no \$30-65.). DV Montrealas nodaļas valde bija iepirkusi pāri par 1000 pāru. Tos, ko nepārdeva, visus aizsūtīja uz Latviju daudz bērnu ģimenēm, bērnu nometnēm, skolām un veciem leģionāriem. Ja nu pieņemšana nekavējās, tad to nevar teikt par saiņu pienesēju vai pievedēju sagatavoto saiņu svaru, izmēriem un pašu iesaiņojumu. Tur varēja daudz ko velēties labāku, apzinīgāku rīcību pret saiņu pieņēmējiem un jo vairāk par piegādātājiem

MLB Ziņotāja tehnisko izdevumu segšanai 1995./6. darbības gadā, laikā no 5. janvāra līdz 16. aprīlim esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Nikolajs Zoldners, Otava, Ontario, \$ 5.00, Gunārs Aleksis \$ 10.00, J. Beldavs, Etobicoke, Ontario, \$ 20.00, Rita Bungay \$ 15.00, L. Dilevko, Islington, Ontario, \$ 5.00, Juris Kalacis \$ 20.00, Dr. Antonija Tiltiņa \$ 10.00, Juris un Rita Petričeki, Menlo Park, Kalifornijā, ASV, \$ 68.70, Elmārs Zirnis, Bloomington, MN, ASV, \$ 8.67, Kārlis Dreijeris \$ 5.00, A. Spārniņš, Minneapolis, MN, ASV, \$ 12.43, Jānis Gabliks, Newtonville, MA, ASV, \$ 10.36, Gundega Starasts, Toronto, Ontario, \$ 25.00, Benita Tiltiņa, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Rasma H. Leimaniņa \$ 25.00, Jānis Ierasts, Brockville, Ontario, \$ 5.00, A. Ozoliņš, Guelph, Ontario, \$ 25.00, Dr. Jānis Labsvirs, Indianapolis, IN, ASV, \$ 37.49, Indulis Lācis, Bruklīnā, NY, ASV, \$ 13.99, A. Sprūdzs, Čikāgā, IL, ASV, \$ 10.48, Jānis Ģiga, Cranford, NJ, ASV, \$ 11.68, J. Purviņš Jurjāns, Little Chute, WI, ASV, \$ 8.74, Helēna Bērziņa \$ 7.50, Egons Jēkabsons, Dunrobin, Ontario, \$ 5.00, Felikss Arnds, Londonā, Ontario, \$ 20.00, Egons Rupners, Otava, Ontario, \$ 20.00, Kārlis Zariņš, Toronto, Ontario, \$ 15.00, O. Zers, Londonā, Ontario, \$ 25.00, Aleksandrs Goldikovskis, Euclid, OH, ASV, \$ 8.42, Dr. Ansis Blaķis, Santa Monica, CA, ASV, \$ 10.11, Juris Zuševičs, North Miami, FL, ASV, \$ 8.42, Lūcija Plūme \$ 20.00, M. Skaistkalne, Cornwall, Ontario, \$ 25.00, Julieta Rumbergs, Grand Rapids, MI, ASV, \$ 10.56, Edite Zuzēna, Dauphin, Manitobā, \$ 30.00, Ivars Irbe, Jamesville, NY, ASV, \$ 10.92, Valija Grunde \$ 50.00, Alma Gūtmane \$ 10.00, Dzintars Miglons \$ 25.00, Dagmāra Ziediņa \$ 27.50, P. Ieviņš, Jamaica Plain, MA, ASV, \$ 9.02, K. Schwartz, Klivlandē, OH, ASV, \$ 12.97, A. Buzs \$ 5.00, A. Štāls, Edmontonā, Albertā \$ 10.00, Dr. Rolfs Šērs, Antigonish, Jaunskotijā, \$ 20.00, J. Smelters \$ 20.00, Vilma Ulmaniņa \$ 5.00, Katrīna Pētersons \$ 5.00, Viesturs Šķidra, Nepean, Ontario, \$ 5.00, Ilze Sniķere, Pointe-aux-Chene, Kvebekā \$ 10.00, Valērija Horka \$ 10.00, Jānis Ierasts, Brockville, Ontario, \$ 10.00, K. Ivanovskis \$ 10.00, Anna Kreipāns \$ 25.00, E. Āboliņa \$ 20.00, Eva Miķelsons \$ 10.00, Jānis Odiņš \$ 50.00, Milda Ozoliņa \$ 25.00, M. un P. Zaļumi \$ 20.00, E. Miglons \$ 30.00, Jazeps Greizis \$ 5.00, Mērija Vikmane \$ 15.00, Ināra un Gunārs Reinis, Lafayette, CA, ASV, \$ 11.95, Tālvāldis Bērziņš, Kenett Square, PA, ASV, \$ 8.97, Herberts Kiors, Vancouver, WA, ASV, \$ 4.77, Ivars Avots, Arlington, MA, ASV, \$ 10.77, Irma Klīnkāvs, Park Ridge, IL, ASV, \$ 55.00, Modris Mednis, Blackwood, NJ, ASV, \$ 10.56, Benita un Gunārs Ozoli, Pughkeepsie, NY, ASV, \$ 21.14, Staņislavs Duļevskis, Millis, MA, ASV, \$ 10.56, Dr. Juris Silenieks, Pitsburgā, PA, ASV, \$ 12.16, Rasma Stelps-Kiršteins \$ 191.25, V. Miklaševičs, Toronto, Ontario, \$ 25.00, Viesturs Hūns \$ 30.00, Bruno Plūme, Don Mills, Ontario, \$ 25.00, Gunārs Bušs, Islington, Ontario, \$ 10.00.

Šajā laika periodā no 79 lasītājiem pavisam kopā \$ 1.464.56.

1995./6. darbības gadā līdz šim kopā no 196 lasītājiem \$ 3.359.23.

Spīestuves vajadzībām šajā laika sprīdī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Zigfrīds Petrovskis, Londonā, Ontario, \$ 5.00, Nikolajs Zoldners, Otava, Ontario, \$ 5.00, Gunārs Aleksis \$ 10.00, Dr. Antonija Tiltiņa \$ 10.00, Kārlis Dreijeris \$ 10.00, Jānis Gabliks, Newtonville, MA, ASV, \$ 5.00, Roberts Klaiše \$ 10.00, Maiga Pētersons, Richmond Hill, Ontario, \$ 10.00, Alma Gūtmaniņa \$ 10.00, Ilze Sniķeris, Pointe-aux-Chene, Kvebekā \$ 10.00, Jānis Ierasts, Brockville, Ontario, \$ 20.00, K. Ivanovskis \$ 10.00, Andra Lazdiņa \$ 10.00, E. Āboliņa \$ 25.00, Eva Miķelsons \$ 10.00, M. un P. Zaļumi \$ 20.00, Alise un Zigurds Bērziņi, Sarnija, Ontario, \$ 10.00, Pēteris Strazdiņš, Boltonā, Ontario, \$ 15.00, Indriķis Strēlis, Downsview, Ontario, \$ 15.00, Tatjana Johansons, Knowlton, Kvebekā, \$ 20.00, Kārlis Timermanis \$ 20.00, Rasma Stelps-Kiršteins \$ 191.25, Viesturs Hūns \$ 35.00, Bruno Plūme, Don Mills, Ontario, \$ 25.00.

Šajā laika periodā no 24 lasītājiem pavisam kopā \$ 501.25.

1995./6. darbības gadā līdz šim kopā no 43 lasītājiem \$ 768.62.

Šajā laika periodā abās kategorijās kopā no 103 lasītājiem \$ 1,965.81

Abās kategorijās 1995./6. darbības gadā kopā no 239 lasītājiem \$ 4.127.85.

Tas ir liels atbalsts. No sirds pateicamies šiem tik ļoti labsirdīgiem mūsu izdevuma lasītājiem un visiem tiem, kas laikus nokārtojuši savas abonementa maksas un kas dāvinājuši MLB Ziņotāju radiem un paziņām Latvijā un citur. Ceram, ka tie, kas vēl nav paspējuši sekot Jūsu piemēram, drīz tam sekos. Par to iepriekšējs paldies jau tagad.

MLB mērķiem ziedojuši:

Juris Kalacis \$ 25.00, Dr. Antonija Tiltiņa \$ 10.00, Alma Gūtmane \$ 10.00, Ilze Sniķere, Pointe-aux-Chene, Kvebekā, \$ 10.00, Ierasts Jānis, Brockville, Ontario, \$ 25.00.

Šajā laika periodā no 5 atbalstītājiem kopā saņemti \$ 95.00. Šajā darbības gadā no 15 atbalstītājiem kopā \$ 258.50.

Visiem liels paldies!

Ja gadījumā kāda ziedotāja vārds būtu pārskatīšanās pēc izlaidies, lūdzam par to ziņot MLB kasierei Anitai Porietei-Bedard, tel. 514-697-6624. Viņa centīsies kļūmi noskaidrot un izlabot.

Jāpiezīmē, ka neparastās ASV lasītāju ziedojumu summas (attiecīgas noguldījuma dienas valūtas izmaiņa) rodas, tiem atsūtot abonementa maksu ASV dolāros. Redakcija ir sevišķi pateicīga par šādu Jūsu laipnību.

Jūsu atbalsts sevišķi vajadzīgs vasaras mēnešos, kad redakcijas kase ir vistukšākā. To ļoti gaidām, lai izdevums varētu iznākt tikpat regulāri kā līdz šim.

• Montreasas Latviešu Biedrības gada sapulce notiks ceturtdien, 9. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, 3955 Provostas ielā, Lašīnā.

Dienas kārtība atrodama MLB Ziņotāja aprīļa numura 26. lappusē. Biedri, biedrības darba atbalstītāji un interesenti gaidīti!

• MLB bibliotēka saņēmusi grāmatu ziedojumu no Rutas Gabrušas. Sīrsnīgs paldies! Bibliotēka parasti ir atvērta Montreasas latviešu pensionāru saietu un mūsu sabiedrības sarīkojumu laikos. Šajā sakarībā lūdzam skatīt **SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDI**. Citās vajadzībās lūdzam zvanīt bibliotēkaram **JĀNIM BIRZEM**, ☎684-4391.

• MLB valdes sīrsnīgākā pateicība šī gada **APRĪĻA JOKS** sarīkojuma darbiniekiem: saimniecēm - Elgai Čops, Astrai Klaišei, Gitai Lukstiņai, Margai Lūsei, Inesei Ortmanei, Anitai Porietei un Dagmārai Ziediņai; toršu cepējām - Rasmai Caunei, Astrai Bērziņai, Annai Kreipānei, Andrai Lazdiņai, Rendai Lazdiņai un Annai Skujiņai; viesmiļiem Ludvigam Kalniņam, Robertam Kalniņam, Robertam Klaišem, Uldim Lūsim un Mārtiņam Štauveram. Sevišķs paldies programmas sastādītājam un vadītājam Intai Hūns un II MLB operas sagatavotājam un izpildītājam Jānim Mateus; māksliniekam Ludvigam Kalniņam par burvīgu sarīkojuma telpas dekorāciju. Un visu beidzot - sarīkojuma apmeklētājiem!

Gatavojaties nākamā gada **APRĪĻA JOKS** sarīkojumam!

• Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 27./28. aprīļa nedēļas nogales sarīkojumos. Pārējos eksemplārus nodosim Kanadas pastā 30. aprīlī. Lūdzam ziņot par izdevuma nesapemšanu. Arvien pastā nokļūst pa atsevišķam numuram. Tāpat svarīgi, ka Jūs paziņojiet savas adrešu maiņas, jo citādi nezinām, vai Jūs MLB Ziņotāju esat saņēmuši, vai ne, jo ne vienmēr pasts nenodoto sūtījumu atgriež redakcijā. Pa laikam tiek atgriezti arī pilnīgi pareizi adresēti sūtījumi.

Lūdzam ievērot, ka mums ir 2 adreses: administrātores un redakcijas. Šād un tad vēstulēm esat samainījuši pasta kodus. Tas novilcina sūtījuma pienākšanu. Skaidrības labad: maksājumus sūtiet administrātoarei Anitai Porietei-Bedard, materiālus publicēšanai un adrešu maiņas - redakcijai. Paldies!

Redakcijai tagad ir savs faksa numurs - 514-457-3496. Izmantojiet to! Ja Jums ir savs faksa numurs, lūdzam paziņot to redakcijai. Varēsim ar Jums būt ciešākā kontaktā, jo vēstules atbildēt un rakstīt mums parasti vienkārši nav laika.

• Laipni lūdzam nokārtot MLB maksājumus! Sūtiet tos MLB kasierei A. Porietei-Bedard. Izmantojiet 27. lappusē ievietoto formu! Paldies!

PĀRDODAMS

ZEMES GABALSTĒRVETĒ

No. 26 - A1, 75' x 257.5', upmalā.

\$ 4.000.-

L. Grinbergs, ☎(905) 632-4828

P ā r d o d a m s

Latvijā gatavots

ZEMGALES TAUTAS TĒRPS

ar visiem piederumiem, lielums 16/18.

CENA pēc vienošanās.

Zvanīt 514-685-2218.

♦ Montreasas angļu valodas rita laikraksta Gazette 17. aprīļa numura A8 lappusē, aprakstā par Montrealu 2000 gadā, pievienota tabula, kurā minēti cipari par dažādo tautību montrealiešu skaitu, kas ņemts no 1991. gada Kanadas tautas skaitīšanas datiem. Pieminētas tikai tautības (68), kurām Kanadā ir vismaz 10.000 piederīgo, tā tad arī latvieši, lietuvieši un igauņi. Ir divas ailes - pirmajā minēti tie, kas savu tautību uzdevuši kā vienīgo; otrajā, kas atzīmējuši vairākas izcelsmes. Par istiem latviešiem uzdevušies 580, bet par maisītiem 430, kopā 1.010. Cipars ir par vairākiem desmitiem lielāks, kā MLB Ziņotāja kartotekā tajā laikā atzīmētais (956). Isto latviešu skaits mums bija ievērojami lielāks (775), kamēr pārējo daudz zemāks (181). Domājam, ka mūsu reģistrācija ir skaidrāka, jo grūti spriest, kā īsteni radies 430 skaits. Katrā ziņā ziņa dod ieskatu šajā interesantajā statistikā.

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

0312017039

Mūsu iemīlotā, ilggasdigā nometnes
saimniece

LONIJA STREŅĒ
dz. Hūns

Dzimusi 1929. g., Priekules pagastā,
Latvijā.

Mirusi 1996. g., Otavā, Kanadā.

Trīs saujas vasaras, Tērvetes vasaras
Dodiet man līdzī, kad šī saule riet.

TĒRVETE
BĒRNU VASARAS NOMETNE

♦ Laikā no 3. - 7. jūlijam, Toronto notiks X LAT-
VIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ, kuŗus riko Latviešu
Dziesmu svētku biedriba Kanadā. Izmantojiet MLB Ziņotāja
š. g. marta un aprīļa numuros iespīstās ieejas karšu pasūtīnā-
juma zīmēs. Tajās Jūs variet tuvāk iepazīties ar dažādajiem ofi-
ciālajiem notikumiem šajos svētkos. Gatavojaties un brauciet!

♦ Laikā no 13. - 18. augustam, Santa Krūz kalnos,
Kalifornijā, notiks X LATVIEŠU DRAUDŽU DIENAS,
kuŗas riko LDD-96 Ricības komiteja. Plašāka informācija
iegūstama Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzē,
zvanot draudzes priekšniekam A. Spuram, tel. 634-5649, vai
māc. R. Caunei, tel. 489-3224. Ja vēlaties piedalīties, neatlieciet
izkārtotumu uz vēlāku laiku!

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

▪ 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

MAX IMMO

Courtier en immobilier

MLS

Uldis Lūsis, B. A.
Agent immobilier
514-488 7615

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedriba, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Ludvigs Kalniņš, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 30.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalidiem - \$ 25.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSA: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

MAY 1996 MAI

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832